

# සිහනද පැතිරුණ අසිරිමත් මිනිස් රුවන

සිහනද සූත්‍රය  
මක්කට සූත්‍රය

[www.buddhismforyou.org](http://www.buddhismforyou.org)

ආචාර්ය පූජනීය  
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

2011 අගෝස්තු මස 31 වන දින (අධි නිකිණි පොහොය දින)

ධර්මප්‍රායෝගිකයා

“ප්‍රඥා ප්‍රභා”  
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුහ  
පන්තිපීටිය පාර  
ධන්තරමුල්ල.

මුද්‍රණය  
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම  
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.  
ෆොන් : 011-2561551

## සිහනාද සූත්‍රය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“ජය්‍යමානි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලානි  
යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො  
ආසනං ධානං පටිජානානි, පරිසාසු  
සිහනාදං හදුනි, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති  
කතමානි ජ”

“මහණෙනි, යම් බලයකින් සමන්තවාගත තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිජානන කෙරෙත් නම්, පිරිස් හි සිංහනාද කෙරෙත් නම්, ශ්‍රේෂ්ඨ ඥාන වක්‍ර සංකීර්ණ බ්‍රහ්ම චක්‍රය පවත්වන්නම්, තථාගතයන්ගේ මේ ඵ්‍රබුදු තථාගත බල සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්,”

කාරුණික පින්වතුනි,

ඔබ සියළු දෙනාටම තුනුරුවන් සතු අනන්ත ගුණ බෙලෙන් ජීවිත ගමනේ හැම සැනසිල්ලක්ම වේවායි මහත් වූ කරුණාවෙන් සෙත් ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අධිෂ්ඨාන කරනවා.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තථාගත බල පිළිබඳව උතුම් දේශනාවන් තුනක් සිහනාද සූත්‍ර නමින් සඳහන් වෙනවා. දීඝ නිකායේ ඉතා දීර්ඝ සූත්‍ර දේශනාවක් තිබෙනවා. නමුත් මේ අංගුත්තර නිකායේ ජක්ඛ නිපාතයේ දුතිය පණ්ණාසකයෙහි මහා වග්ගයෙහි සඳහන් සූත්‍ර දේශනාවයි. මේ පින්වතුන්ට සමාධිය දියණු කර ගැනීමට පුළුවන් ඉතා හොඳ සූත්‍ර දේශනාවක් ලෙස මෙය සඳහන් කරන්න පුළුවනි. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුදු ගුණ දකින්න, බුදුගුණ මෙනෙහි කරන්න, සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්සයන්ගෙන් බැහැරව හිත කෙලෙස්වලින් සමනය කර ගැනීමට මනාවූ අවස්ථාවක් ඇති කරගන්න පුළුවනි. කෙලෙස් ලෙසින් අප දකින්නේ මේ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්සයන් මතුවන විටයි. එවිටයි කෙලෙස් ඇති බව දනෙන්න පටන් ගන්නේ. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධ ගුණයන් පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඥාණ බලයන් පිළිබඳව මනාවූ අවබෝධයක් ඇති කරගන්න කෙලෙස් සමනයට පහසුවක් වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ යන වචනය ඔස්සේ අපට දනෙන්නේ කුමක්ද? ‘චිතරාගී’ යන අදහසයි. ඒ ඔස්සේ අපමණ වූ සුවයක් දනෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ඇලීම්, ගැටීම්, බැඳීම් සියල්ල බැහැර කළා නේද යන හැඟීම අපට ලොකු සුවයක් දනෙනවා. එසේනම් මමත් පරමාර්ථ ධර්ම අවබෝධයෙන් විදර්ශනාවට ළංවී මේ ඇලීම්, ගැටීම් සියල්ල බැහැර කළ යුතු නොවේද යන අදහස දනෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒ බුදුගුණ දකින මොහොතක් පාසා ඒ ගැන විමසා අවබෝධයෙන් දකින්න, දකින්න කෙලෙස් සමනය කර ගැනීමට පහසු වෙනවා. ඒ පුංචි දරුවන්ගෙන් පවා අප දකි තිබෙනවා. සිහිනෙන් පවා බියක් වේදනාවක් ඇති වූ විට බුදු ගුණ මෙනෙහි කළ විට (නමස්කාර පාඨය හෝ ඉතිපි සො හගවා... ගාථාව ආදිය මෙනෙහි කිරීම) සිතට නිවීමක් ඇති වෙනවා.

බුදු සිරිත කෙරෙහි අප සිත් හි පවතින ඒ සිතුවිලි අපමණ නිවීමක් සම්බන්ධයෙන් පවතින්නේ. චිතරාගී බුදුරජාණන් වහන්සේ

උපමාවකින් සඳහන් කළොත්, නෙළුම් පතකට පැන් බිඳුවක් වැටුණ සෙයයි. එනම් නෙළුම් පත්‍රයකට පැන් බිඳුවක් වැටුණොත් එය රැඳෙන්නේ නැහැ. තඹාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේම උපමාවකින් සඳහන් කළොත්, මඩ වගුරක හටගත් නෙළුම් බීජයක් ජලයෙන් ඉහළට මතු වන්නේ, මඩත් නොතැවරී, ජලයත් නොතැවරී බබළුමිනි. ඒ හා සමානයි. උන්වහන්සේ මේ රාග, දෝෂ, මෝහ ආදී කෙලෙසුන් ගෙන් සමන්තාගත ආශ්‍රැතවත් පාඨශ්ඡන සිත් සමගින් ඇලීමක්, ගැටීමක් ඇති කරගන්නේ නැහැ. නමුත් ඒ බීජය හටගත්තේ මඩ ගොහොරුවෙයි. සැබවින්ම තඹාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ රාග, දෝෂ, මෝහයන්ගෙන් පිරිපුන් ඒ පිරිස සමඟ හැදුණත්, වැඩුණත්, උන්වහන්සේ ඒ කිසිවක නොඇලී, නොගැටී, උපේක්ෂාවෙන් ලෝකයේ කටයුතු කළා.

තඹාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අසිරිමත් වූ බුදුගුණ තුළ අපේ සිත් මොන තරම් සැනසිල්ලක් ඇති කරනවද? විතරාභී තඹාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ලෝකයේ සවිඤ්ඤාණක හෝ අවිඤ්ඤාණක හෝ නොඇලී, නොගැටී, නොමුලාවට පත්නොවී වැඩ වාසය කළ ඒ ආදර්ශමත් වූ සඳහම් මාර්ගය අපටත් මොනතරම් සැනසිල්ලක්ද? මේ අද දකින පුද්ගලයින් අපේ ඕනෑම පරිසරයක දී හෝ හෙට දවසෙහි අපට නොදැක සිටින්න පුළුවනි. අප වුවත් ඕනෑම අවස්ථාවක කඩාවැටෙන තල් ගසක් වගේ බීමට වැටෙන්න පුළුවනි. ආයුෂයි, උෂ්ණයයි, විඤ්ඤාණයයි බැහැර වීම තුළ යථාර්ථය දකිනවා. තඹාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මේ බුදුගුණ දැකීම යනු විතරාභී, විතදෝෂී, විතමෝහී බුදුගුණ අවබෝධයෙන් දැකීමයි. එය මේ උතුම් බුදුගුණයන් සිහිපත් කිරීමෙන් සමාධිය දියණු කරගන්න මහත් වූ පිහිටක් වේවි.

භාවනාවට ළංවන විට අපට ඇති ප්‍රධාන ගැටළුව නම් පඤ්චනීවරණ, කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ටීනමිද්ධ, උද්ධච්ච -

කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා යන පහ මේ කාමච්ඡන්දයෙහි බලවත් ම ගැටළුව නම් ඇසෙන් දෑත් දකින රූප නොවුනත්, සමහරවිට දැක උපාදානය කරගත් සවිඤ්ඤාණක හෝ අවිඤ්ඤාණක වස්තූන් මනෝ සංවේතනික වශයෙන් සිත්හි හටගැනීම. එය තමයි බොහෝ දෙනෙකුට තිබෙන ගැටළුව. දෙනෙත වසා ගන්නා විටම සිතට බොහෝ සිතුවිලි ගලා එනවා. නොදැනීම ඒ සමඟ ඇලී, ගැටී සිටීම නිසා භාවනාවේදී මේ කාමච්ඡන්දය බලවත් ලෙස පීඩාවක්. ඒනිසා මේ අවබෝධය සමගින් කාමච්ඡන්දයට හේතුවන ඇසට රූපයත් කණට ශබ්දයත් ආදී වශයෙන් ඉඤ්ඤයන් හයටම ගෝචර වන උපාදානය වන මේ ආරම්භණ රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ හා ධර්ම වශයෙන් අපට බලවත් ලෙස පීඩා ගෙනදෙනවා. ඒවා මතක් වනවිට ඒ සමඟ ඇලෙනවා.

භාවනාවේදී තමාගේ දරුවෙක් පිළිබඳ සිතට නැඟුණොත් එය අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය ඔස්සේ මෙනෙහි කර විදර්ශනාවට ළංකර ගන්න. පරමාර්ථයට ළංකර ගන්න බැරිවුණොත් එතන කාමච්ඡන්දයට හසුවෙනවා. එය දිගින් දිගටම නොදැනීම, ඇලීමට ඇති කැමැත්තක් ලෙසින්, රාග විනයක් ලෙසට, ඡන්ද රාගයක් හැටියට දිග්ගැස්සෙනවා. මෙය භාවනාවට බාධාවක්. නමුත් සම්මුතිගේ ඒ පවත්වමින් කටයුතු කරනවා. එය දැකිය යුත්තේ විදර්ශනාවට ළංකර ගෙන එනම් අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත නම් වූ ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට ළංකර ගෙනයි. ඔබ හිතනවද එලෙසින් දකින විට (අනිත්‍යය කියා සිතන විට) දරුවෝ ලෙඩ වෙයි කියලා, දරුවගෙ ආයුෂ නැතිවෙයි කියලා. සෑම මොහොතක් පාසාම එය සිදුවෙනවා. සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි ඒ දැක්ම විදර්ශනාවට ළංකර ගන්නේ එලෙසයි. දරුවෝ වුණත් ලෙඩවීම, දිරාගෙන යාම ඔස්සෙයි ගමන් කරන්නේ. ඒවා ඉදිරියේ අපි ගැටීමක් බවට පත්වෙන්නේ නැහැ. පිළියම් යොදනවා. ගිලන් වූ විට බෙහෙත් දෙනවා. අවශ්‍ය පරිසරය සකස් කරනවා. ඒනිසා ගැටීමක් ඇතිවන්නේ නැහැ. දෑත් බොහෝ දෙනෙකුට ඇතිවන ලොකුම

ගැටීම දරුවන්. බොහෝ දෙනා පවසන්නේ මට සියළු දේම අත්හරින්න පුළුවන් ඒත් මේ දරුවෝ නිසා තමයි කරගන්න දෙයක් නැත්තේ. දරුවන් වුණත් මනෝ සංවේනනික ලෙස ඒ හිතට සමුදාය වුණොත්, උපාදානය වුණොත් එයත් විදර්ශනාවට ලංකර ගන්න. එනම් අනිච්ච, දුක්ඛ, අනාත්ම නම් ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය ඔස්සේ එය මෙනෙහි කිරීමයි. අනිත්‍යයි - හැම මොහොතක් පාසාම නැතිවෙන සුළුයි, වෙනස්වන සුළුයි. විපරිනාම ධර්මයට යටත් වෙලා තියෙන්නේ. ඇයි ඒ තත්වයට පත්වන්නේ?

“හේතු පටිච්ච සම්භූතං හේතු හංගා නිරුප්පිකධිති”

හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත් හැම දෙයක්ම ඒ හේතු ප්‍රත්‍යය බිඳී යනකොට නැතිවෙලා යනවා. මෙතනදී හේතු ප්‍රත්‍යය යනු ප්‍රධාන වශයෙන් ධාතු කොටස් හතරයි.

එනම් පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ මේ ලෝකයේ සවිඤ්ඤාණක, අවිඤ්ඤාණක පණ ඇති පණ නැති හැම දෙයක්ම නිර්මාණය වී තිබෙන්නේ මේ හතරින්, ඒවා බිඳී බිඳී යන, උප්පාද හංග වලට අයත්වෙනවා. හට අරගෙන නැතිවෙලා යන දේවල් බිඳෙන විට වෙනස් වෙනවා. එලය නැතිවී යනවා. ධාතුන්ගෙන් හටගත් මේ ශරීරයත් ඒ ධාතු බිඳෙන විට මේ එලයත් බිඳිලා යනවා. මේ පුඤ්ජයත් බිඳිලා යනවා. රිදෙනවා. කැඩෙනවා. නැතිවෙනවා. පඨවි ආදී ධාතුන් වෙනස්වන විට රිදීම් ඇතිවෙනවා. අපෝ ධාතුව, වායෝ ධාතුව, තේජෝ ධාතුව, මේ හතරේ බිඳීම්, වෙනස්වීම් අප දුක්ඛ දෝමනස්ස වේදනා හැටියට මේ දකින්නේ. එය තමා විපරිනාම ධර්මය. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඒ බුදුගුණයත් දුක්ම අපට වඩා පහසු කරනවා. මේ පඤ්ච නිවරණ ධර්මවල බලවත්ම දෙක නම් කාමච්ඡන්ද හා ව්‍යාපාදයි. ඒ නිසයි මුලින්ම දක්වා තිබෙන්නේ. බුදු ගුණ නිතර සිහිකිරීමෙන් ඒවා පාලනය කරන්න, බැහැර කරන්න වඩාත්ම උපකාරී වෙනවා.

“ජයිමාහි භික්ඛවේ තථාගතස්ස තථාගතබලාහි යෙහි බලෙහි සමන්භාගතො තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාහි, පරිසාසු සීහනාදං හදුහි, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවහෙහති”

මහණෙනි, යම් බලයෙකින් සමජාගත තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිජානනය කෙරේ. කුමක්ද මේ ශ්‍රේෂ්ඨ තැන කියා මතු කර දක්වනවා නම් පිරිස් මැද සිංහ නාද කෙරේ නම්, (සිංහයෙකු නාද කරන ඒ හඬ නිවැරදි බලවත්) ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ හඬ විතරාහී, විතරෝෂී, විතරෝහී වූ හඬක් නිසා උන්වහන්සේ මේ කෙලෙස් සහිත (ආශ්‍රව සහිත) පිරිස් මැද ඒ ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදී (රාග, දෝෂ, මෝහ) සිංහනාද කරනවා. ඒ දේශනා කරන ඒ සියල්ලම රාග, දෝෂ, මෝහයන්ගෙන් බැහැර වූ අදහස් ඔස්සේ සිදුකළ දේශනා වීමයි.

**තථාගත බල සයෙකි.**

**පළමුවෙනි බලය**

01. ඉධ භික්ඛවේ තථාගතො ධානංච ධානතො අධ්‍යානඤ්ච අධ්‍යානතො යථාභූතං පජානාහි. යමපි භික්ඛවේ තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අධ්‍යානඤ්ච අධ්‍යානතො යථාභූතං පජානාහි, ඉදුම්පි භික්ඛවේ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධාන පටිජානාහි, පරියාසු සීහනාදං හදුහි, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවහෙහති.

මහණෙනි, මේ ලෝකයේ තථාගතයෝ ස්ථාන ස්ථාන හේතු වශයෙන් අස්ථාන අස්ථාන අහේතු විසින්ද, යථාභූතය දන්නාහ. මහණෙනි, තථාගතයෝ යම් හෙයකින් ස්ථානය ස්ථාන හැම

දේකටම හේතු වශයෙනුත්, අහේතුව අහේතුව වශයෙනුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනවින් දන්නාහුය. යථාභූත ඥාණයෙන් තත් වූ ආකාරයෙන් ම දන්නවා. අපට නම් අග්‍රැතවත්කම නිසා ඇලීම, ගැටීම, මූලාව තිබෙනවා. සමහර හේතු, හේතු වශයෙන් දකින්නේ නැහැ. අග්‍රැතවත් හිතකට මේ රාග, දෝෂ, මෝහ, ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය, මන යන මේ ඉඤ්ඤා භයෙන් කුමන ස්ථානයකින් හටගත්තේ ද යන්න තියුණු ලෙස ඇතිවන නිසා දන්නේ නැහැ. ඇස ද, රූපය ද, වක්ඛු විඥානයද, ස්පර්ශයද, විදීමද, මේ ස්ථානයන්ගෙන් කුමන තැනක ඇලුණද දන්නේ නැහැ. “තත්‍ර තත්‍රාහි නන්දනී” මම ඇලුණේ, අල්ල ගත්තේ කොතැනද යන්න මේ රාගී හිතට ඇලීම වලින් යුක්ත හිතට නිවැරදිව තේරුම් ගැනීම, මනසිකාරය කර ගැනීම අපහසුයි. නමුත් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ, එයට හේතුව කුමක්ද යන්න නිවැරදිව හරියටම දන්නවා. තථාගතයන් වහන්සේ හේතුව හරියට ම දැන ගත් විගස එය මුළුමනින්ම අල්ලා ගලවා දානවා. ඒ අවස්ථාවටයි කර්මස්ථානය දෙන්නේ. අපට ගැලපෙන උපමාවකින් සඳහන් කළොත් විශේෂඥ වෛද්‍යවරයෙක් නිසි තැනටම එන්නත් කරන්නා සේ සියල්ල දත් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේට කිසිම හේතුවක් නිසා වැරදුණේ නැහැ. නිවැරදි ආකාරයට, නිසි ආකාරයට, ඒ හේතුව උන්වහන්සේ දැන ගෙන හිටියා. බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවට පැමිණි පුද්ගලයෙකුට උන්වහන්සේගෙන් අසාගෙන වරද්ද ගත්ත කියන අවස්ථාවට පත්වුණේ නැහැ. නමුත් කර්මස්ථාන ලබාගෙන ගොස් අපහසුතාවයන්ට පත්වූ විට නැවත පැමිණියා. ඒ අවස්ථාවන්හිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ නුවණින් දකිනවා ඇයි මෙසේ වුණේ කියලා. එවිට උන්වහන්සේ දැනගන්නවා ඒ පුද්ගලයාට සසරෙහි පැවත එන පුරුද්ද. ඒ වර්තය තුළින් බුද්ධ ඥාණයෙන් නැවත බලනවා. එනම් වූකුපපාත ඥාණය තුළින් ඊළඟට කර්මස්ථානය නැවත ලබාදෙනවා. උන්වහන්සේ ස්ථාන ස්ථාන හේතු වශයෙනුත් අස්ථාන, අස්ථාන අහේතු වශයෙනුත් යථාභූතයෙන් දන්නවා.

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ යම් හෙයකින් ස්ථානය ස්ථාන විසින්ද අස්ථානය අස්ථාන විසින් ද දන්නාහුද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණා තථාගත වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිගන්නාහු” එනම් නුවණින් දුටු බුදුරජාණන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානයට පත්වෙනවා. උන්වහන්සේ හේතුව නුවණින් දැන කර්මස්ථානය ලබා දෙනවා. රාග මිශ්‍රිත නම්, ද්වේශ මිශ්‍රිත නම්, මෝහ මිශ්‍රිත නම් එයට නියමිත කර්මස්ථානය පෙන්වා දෙන්නට බුදුරජාණන් වහන්සේට පුළුවනි. උන්වහන්සේ ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට ඕනෑම පිරිසක් මැද ඒ හේතුව පෙන්වා දෙනවා. හේතුව, වශයෙනුත්, අහේතුව වශයෙනුත් එය ස්ථානය ස්ථාන වශයෙනුත්, අස්ථානය අස්ථාන වශයෙනුත් දකින බවයි සඳහන් කළේ.

මීළඟට උන්වහන්සේ පිරිස් හි අභීතනාද කෙරෙත්ද, ශ්‍රේෂ්ඨඥාන චක්‍රය පවත්වත් ද මේ තථාගතයන්ගේ ඒ තථාගත බල වෙයි. පිරිස් මැද අභීත නාද කරනවා. ශ්‍රේෂ්ඨඥාන චක්‍ර සංඛ්‍යාත බුන්ම චක්‍රය තථාගතයන් වහන්සේ පවත්වනවා. ඒ තමයි පළමුවෙනි බලය. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ හේතු හේතු වශයෙනුත් අස්ථානය අස්ථාන වශයෙනුත් යථාභූත ඥාණයෙන් දැක ගැනීමේ හැකියාව.

02. දෙවන බලය :

පුන ච පරං භික්ඛවේ තථාගතො අතීනාගතපච්චුප්පනානං කමමසමාදානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමපි භික්ඛවේ තථාගතො අතීනාගතපච්චුප්පනානං කමම සමාදානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමපි භික්ඛවේ තථාගතස්ස තථාගත බල භොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිපානාති, පරිසාසු සිහනාදං හදනි, බුහමවකං පවතෙති.

තවද, මහණෙනි තථාගතයෝ ස්ථාන විසින් අතීත, අනාගත, පච්චුපන්න කරුණු සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත කොට දන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයෝ ස්ථාන විසින්, හේතු විසින් අතීත, අනාගත, පච්චුපන්න කර්ම සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත කොට දනිත්ද, මහණෙනි තථාගතයෝ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිපදින්නාහු නම්, පිරිස් හි අභිතනාද කෙරෙත් නම්, බුහිමවක්‍රය පවත්වත් නම්, තථාගතයන්ගේ මේ ඒ තථාගත බලය වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ස්ථාන විසින් හේතු විසින් අතීත, අනාගත, පච්චුපන්න (වර්තමාන) කර්ම සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූතයෙන් දැන ගන්නවා. අතීත කර්මයන්ගෙන් ඵලය තමා වර්තමානය. වර්තමාන කර්මයන්ගේ ඵලය අනාගතය වනු ඇත. අතීත කර්මවල ඵලය, වර්තමානය නම් ඒ කර්ම ඉදිරියට ගොඩ නැංවෙන වර්තමානයෙහි අප සතර සතිපට්ඨානයෙන් යුතුව වාසය කළ යුතු වෙනවා. එසේ නොවීම අනාගත ඵල කර්මය (අනාගත සසර) වර්තමාන කර්මයන් විසින් සකස් කරනවා. අතීත කර්මයන්හි ඵලයක් ලෙසින් වර්තමානය සකස් වුණා. එයයි අප දැන් ලබා තිබෙන්නේ. එයට අපට වෙනස් කළ නොහැකියි. නමුත් අපට කළහැකි දෙයක් තිබෙනවා. එනම් කර්ම රැස් කිරීම (සංස්කාර රැස් කිරීම, එකතුවීම) අඩු කිරීම, නතර කිරීම තුළින් සසර පැවැත්මට බාධා කරන්න පුළුවනි. බාධා කිරීම නම් කෙටි කිරීමයි. කර්ම රැස් කිරීමෙන් දුගති ගමනද දීර්ඝ වීමේ අවස්ථාව ද වැඩි වෙනවා. එවිට පින් කිරීමේ අවස්ථාව නැතිවන විට දුගතියෙහි ගතවන කාලය වැඩිවෙනවා. සුගතියට ගියහොත් පින් කරගන්න අවස්ථාව ඇති කරගන්නට පුළුවන්. සමායක් දෘෂ්ඨික දෙවියන්ට පවා පින්කිරීමේ අවස්ථාව නොලැබුණත්, පවි නොකර සිටීමේ අවස්ථාව තිබෙනවා. අපට කර්ම (සංස්කාර) රැස් කිරීම ක්‍ෂය කරගන්න පුළුවනි නම් (නැති කරගන්න) සසර ගමනට බාධා ඇති කර, ඒ සසර ගමන නතර කරන්න පුළුවනි. “නිදහස් වුණා” යන තැනට එන්න පුළුවනි.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ස්ථාන විසින්, හේතු විසින්, අතීත, අනාගත පච්චුපන්න කර්ම සමාදානයන්හි එකතුව, ඒවායෙහි විපාකය යථාභූතයෙන් දන්නවා. මේ කර්මයන්හි සමුදය, (හටගැනීම) ආදීනවය, එහි පැවැත්ම හා එහි නිරෝධය පිළිබඳව යථාභූතයෙන් (ඇති තතු ඒ ආකාරයෙන්ම) තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දන්නවා. ඒනිසයි දේශනා කළේ,

“ඒවං අධම්මචරියා විසමචරියා හේතු ඛෝ ගහපතයො ඒවම්ඛෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හේදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති”

“ගෘහපතියෙහි, මෙසේ අධර්ම චරියා, විෂම චරියා හේතුවෙන් යම් සත්ත්වයෙක් මේ ලෙසින් කය සිඳි මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව ගිය, හපුරු ගති ඇති, බලවත්සේ දුක් දෙන නිරයෙහි උපදිති.”

“ඒවං ධම්මචරියා සමචරියා හේතු ඛෝ ගහපතයො ඒවම්ඛෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හේදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලෝකං උපපජ්ජන්ති.”

“ගෘහපතියෙහි, මෙසේ ධර්ම චරියා, සමචරියා හේතුවෙන් මෙලොව මෙසේ කිසියම් සත්වයෙක් මේ ලෙසින් කය සිඳි මරණින් මතුයෙහි යහපත් වූ ගති ඇති දෙවිලොව උපදිති.”

එක්තරා ස්වාමීන් වහන්සේලා තිස් නමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවට වඩිනවා. ඒ මගදී හමුවූ ගල ගුහාවකට ඇතුළුවුණා. විවේක ගැනීමට, හදිසියේම ඉහළින් පෙරලී ආ ගලකින් දොරටුව තදවෙලා වැසුණා. ඒ ගල ඉවත් කරන්න දින හතක් ම ගතවුණා. ඒ දින හතම දුක් වින්දා. මේ පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේට සඳහන් කළාම, පෙර සසරෙහි දරුවන් පිරිසක් ලෙසින් සිටින

කල්හි, තලගොයෙක් ගුලකට යනවා දැක එහි දොරටුව වසා තැබුවා. සෙල්ලමට කළ මේ දේ ඔවුනට මතක් වුණේ දින හතකට පසුවයි. ඉන්පසුවයි ගල ඉවත් කළේ. ඒ විපාකය තමා මේ ලැබුණේ. එකතු වෙලා කරන දේවල් හරි විපාකය, යළි භවයකදී එකතු වී විපාකය ලබන්න පුළුවනි. සමහර දෙමව්පියෝ ප්‍රශ්න කරනවා, අප මෙතරම් හොඳින් කටයුතු කරද්දී ඇයි අපේ දරුවන්ට මෙහෙම වුණේ? සමහරවිට සසර ගමනෙහි යම් යම් දේ තිබෙනවා, බැඳීම් ඔබත් ඒ විපාකවලට විපාකයට මුහුණ දෙන්න වෙනවා. මෙය යථාභූත ඥාණයෙන් දකින්න පුළුවන් යනු එයයි. අතීත, වර්තමාන, අනාගත යන මේ තුනම මේ සමාදානයේ එකතුවක් ලෙසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතාම හොඳින් දකිනවා.

මේ ආකාරයට බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ කර්ම සමාදානයේ විපාකය ඇති තතු ඒ ආකාරයෙන්ම දැනගෙන යම් හෙයකින් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ස්ථාන විසින්, හේතු විසින්, අතීත, අනාගත, වර්තමාන කර්ම සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූතයෙන් දකී ද මහණෙනි, තථාගතයෝ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළි දන්නාහු නම් උතුම් ස්ථානයට පැමිණේ. මේ උතුම් ස්ථානය කුමක්ද? උන්වහන්සේ දන්නවා, මේ කර්මය ක්‍ෂය කිරීම මයි කළ යුතු වන්නේ. වෙන කිසිවක් අපට කළ නොහැකිය. සංඛාර, කම්මබය නොකර (කර්මය ක්‍ෂය නොකර) මෙයින් වෙනස්වීමක් ඇත්තේ නැහැ. අතීත, අනාගත, වර්තමාන යන තුනම සමාදානය කර බැලූ විට උන්වහන්සේ යථාභූතයෙන් ම මේ කර්මයන්හි ස්වභාවය දැන ගත්තා. කර්මය ක්‍ෂයවීම විනා වෙන කළ හැකි යමක් නැහැ.

ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිදන්නාහු නම් පිරිස් අභිතනාද කෙරේ පිරිස් මැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිංහනාදයෙන් සඳහන් කරනවා, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වනවා. තථාගතයන් ගේ තථාගත බලය එයයි.

කර්මය යනු චේතනාව “චේතනාහං භික්ඛවේ කම්මං වදාමි, චේතයිත්වා කම්මං කරොති කායෙන වාචාය මනසා” සිතින් සිතා යමක් කියන්නේ නම්, කරන්නේ නම්, සිතන්නේ නම් ඒ හැම දෙයක්ම චේතනාවයි. එයයි කර්මය යනුවෙන් ධර්මයෙහි සඳහන් වන්නේ.

03. තුන්වන බලය

පුන ව පරං භික්ඛවේ තථාගතො ක්‍රමාන විමොක්ඛසමාධි සමාපත්තීනං සංකිලෙසං වොදානං වුට්ඨානං, යථාභූතං පජානාති. යමිපි භික්ඛවේ තථාගතො ක්‍රමානවිමොක්ඛසමාධිය සමාපත්තීනං සංකිලෙසං වොදානං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, ඉදුම්පි භික්ඛවේ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං හදුති, බ්‍රහ්මචක්‍රං පවතො ති.

තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ධ්‍යාන විමෝක්ඛ සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකිලේසය, ව්‍යවදානය (වෝදනය), වුට්ඨානය (ව්‍යුත්ථානය) යථාභූතයෙන් දන්නාහ. (මෙහි වුට්ඨානං යනු සමාධියෙන් නැගිටීමයි. සංකිලේසය යනු කෙලෙස්වලින් අපිරිසිදු සිතයි. ව්‍යවදානය යනු කෙලෙස් වලින් සිත පිරිසිදු කිරීම.) මහණෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයෝ ධ්‍යාන විමෝක්ඛ සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකිලේසය, (අපිරිසිදු බව) ව්‍යවදානය (කෙලෙසුන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කිරීම) වුට්ඨානය (සමාධියෙන් නැගිටීම) යථාභූතයෙන් දන්නාවුද, මහණෙනි, තථාගතයෝ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිගන්නා වූද, පිරිස් හි සිහනාද කෙරෙන්නම් බ්‍රහ්ම චක්‍රය පවත්වත් නම් මෙයද තථාගතයන්ගේ තථාගත බලය වෙයි.

තුන්වෙනි බලය අපි තේරුම් කර ගනිමු. තථාගතයන් වහන්සේ ‘ධ්‍යාන විමෝක්ඛ සමාධි සමාපත්ති’ යනු තථාගතයන්

වහන්සේ ධ්‍යාන වලට පත්වීමයි. 'විමෝක්‍ෂ' උන්වහන්සේ නිරෝධ සමාපත්තියෙන් ඉදිරියට ම ගමන් කරනවා. කෙලෙස් මුළුමණින්ම බැහැරවයි පවතින්නේ. සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකිලේශය, ධ්‍යාන විමෝක්‍ෂ සමාපත්ති මේ හැමදේකම එකතුවයි. ව්‍යවදානය කුමක් වෙනුවෙන්ද? ඒ කෙලෙස් සිත පිරිසිදු කරගෙන, ඒ වගේම සමාධියෙන් නැගිටීම, යථාභූතයෙන් දන්නේ නම් (ධ්‍යාන වලට පත්වීම, කෙලෙස් වලින් මිදුණු ස්වභාවය සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකිලේශය, පට්ඨාන, ද්විතිය ධ්‍යාන, තෘතිය ධ්‍යාන, චතුර්ථ ධ්‍යාන, පඤ්ච ධ්‍යාන මේ ආදී වශයෙන් පියවරෙන් පියවර ඉදිරියට ගමන් කරන ආකාරය, සමාධියට පත්වන ආකාරය, සමාධියෙන් නැගිටින ආකාරය උන්වහන්සේ සමාධියෙහි සුවය විදින ආකාරය, නිරෝධ සමාපත්තිය, මේ සංකිලේශයන් සියල්ලම උන්වහන්සේ මැනවින් අවබෝධ කරගෙන තිබෙන්නේ.) ධ්‍යාන සමාපත්තීන්ගේ ස්වභාවය, නියම ආකාරයෙන් උන්වහන්සේ අවබෝධ කරගෙන තිබෙන්නේ. දැන් අපට ගැටළුවක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. මම සමාධිය ඇතිකරගන්නේ කෙසේද? මම දැන් සමාධියෙන් ඉවත් වුණාද? මට සමාධිය තිබෙනවද? රහත් උතුමෝ මෙය දන්නවා. නමුත් සමහර අවස්ථාවලදී තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න කරනවා.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේට එසේ ප්‍රශ්න කරන්න අවශ්‍ය නැහැ. මේ සමාධි විමෝක්‍ෂ සමාපත්තීන්ගේ ඥාණ පිළිබඳව එහි බැසීම හා ඉන් නැගිටීමත් නික්මලේඟි වූ සිත පිළිබඳවත් මනාව අවබෝධයක් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේට තිබෙනවා. (ධ්‍යාන සමාපත්තියට පත්වීමත්, එයින් නැගිටීමත් පිළිබඳව මනාව අවබෝධයක් තිබෙනවා.) මෙය මැනවින් දැනගෙන, යම් බලයකට පැමිණ, ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිගන්නා වූ ද නම් පිරිස් මැද සිහනාද කරනවා. ධර්ම වක්‍රය පවත්වනවා. මේ තථාගතයන් වහන්සේ ගේ තුන්වන බලය වේ.

04. හතරවන බලය

පුන ව පරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යථිදං එකමපි ජාතිං දෙවපිජාතියො (ආදී වශයෙන්) - ඉතිසංකාරං සඋඤ්ඤසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යථිදං එකමපි ජාතිං දෙවපි ජාතියො - පෙ - ඉති සංකාරං සඋඤ්ඤසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදුමපි භික්ඛවෙ තථාගතො තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං හදුති, බ්‍රහමචක්ඛං පවතෙති.

තවද මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ අනේකවිධ 'පුර්වෙතිවාස' සිහිකරනවා. මෙහි 'පුර්වෙතිවාස' යනු පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිය, පෙර විසූ කළ පිළිබඳව එනම් ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන ආදිය පිළිබඳවයි. සතර අපායන්හි ඉපදුන ආකාරය, දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක මේ ආදීවශයෙන් කුමන ආකාරයේ ශරීරයක් දරාගෙන සිටියේ ද යන්න උන්වහන්සේ සිහිපත් කරනවා. එක් ජාතියක්, දෙකක්, තුනක් මේ ආදී වශයෙන් සිය දහස් ගණනින් සිහිපත් කිරීමේ හැකියාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තිබෙනවා. මෙසේ ආකාර සහිතව, උද්දේස (කියාදීම, ඉගැන්වීම) සහිතව එනම් ප්‍රේත ආත්ම වල උප්පත්තිය ලැබූ පසු එහි එක් එක් ස්වභාව තිබෙනවා. නරකයෙහි කොටස් 136 ක් තිබෙනවා. ප්‍රේත විෂයෙහි කොටස් හතරක් තිබෙනවා. තිරිසන් අපායෙහි ස්වභාවය, කොටස් 5 න් යුතු අසුර නිකය මේ ආදී ලෙසින් සතර අපායෙහි කොටස් ඊට හේතුව, ආකාරය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සියල්ල සිහිපත් කරන්න පුළුවන්. මනුෂ්‍ය ලෝකයේත් එහෙමයි. සද්දිව්‍ය ලෝකයන්හි රූපාවචර, අරූපාවචර, බ්‍රහ්ම ලෝක විස්සෙහි ඒ ආකාර මේ ආදී වශයෙන් උන්වහන්සේට හේතු සහිතව සිහිපත් කරන්න පුළුවන්.



යම් හෙයකින් තථාගතයන් වහන්සේ අනේක විධ පුර්ව නිවාසය සිහිපත් කෙරෙත්ද ඒ කෙසේද යත් එක් ජාතියකුදු, ජාති දෙක කුදු ආදී වශයෙන් මේ ලෙසින් හේතුව අනේක විධ පුර්ව නිවාසය එනම් පුබ්බේනිවාසානුස්සතිය සිහි කෙරෙත්ද මහණෙනි, තථාගතයෝ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළිණ කෙරෙත්. එයින් මනාව දැනගෙන පිරිස් මැද සිංහනාද කෙරෙත්, බුන්ම වක්‍රය පවත්වනවා. එය තථාගතයන් වහන්සේ ගේ තථාගත බලය වේ.

මේ බලයන් පිළිබඳව සිහිපත් කරන හැමවිටම ධර්ම මාර්ගය ඔස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අපගේ සමාධියට උපකාරයක් ඇති කර ගන්න පුළුවනි. මනාව ශ්‍රද්ධාවක්, අපමණ වූ ගෞරවයක්, ප්‍රඥාවෙන් සමන්විතව බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති කර ගන්න පුළුවනි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඒ ශ්‍රද්ධාව ඇති වන්නේ ප්‍රඥාව සමගයි. එවිට මේ දේශනා කරන ධර්මය පිළිබඳව අපට ගැටළු තැන් ඇති වෙනවා නම් එයින් නිදහස් වෙන්න පුළුවනි. තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි අප තුළ ශ්‍රද්ධාවක් ඇතිවන විට ඒ මාර්ගයේ ගමන් කරන්න ඉතාම පහසුයි. අපගේ ශාස්තෘවරයාණන් වහන්සේ මෙවැනි බල ඥාණයන්ගෙන් යුක්තව නොවේද? මේ නොයඹානික ශ්‍රී සද්ධර්මය දේශනා කළේ යන හැඟීම අප සිත් සුවපත් වීමක් ඇතිවෙනවා. අපේ සමාධියට මහත් වූ බලයක් ඇතිවෙනවා. රාගාදී කෙලෙස් හටගන්නා විට ඒවා අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත ඔස්සේ විදර්ශනාවට ළං කරගන්න පහසුයි.

මේ බලයන්හි සඳහන් කරන ආකාරයට තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ වහන්සේ විසින් හේතුව හේතුව වශයෙන් අහේතුව අහේතුව වශයෙන් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කළ බව, පැහැදිලි කළ බව අපට දැනෙනවා. කර්මය, අතීත, අනාගත, වර්තමාන ආදී වශයෙන් මනාව ගලපා තථාගත

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අපට පෙන්වා දුන්නා නොවේද යන හැඟීම අපට දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒනිසා නොවේද මේ අත්හැරීම පුරුදු කරනවා යැයි සඳහන් කළේ. උපාදානය යනු කර්ම රැස් කිරීමට මාර්ගය සකසා ගැනීමයි. සංස්කාරයන්ගේ එකතුවයි. ඒ නිසා අතීත, වර්තමාන, අනාගත දම්වැලකින් බඳිනවා වගේ දුක් විදීමින් මේ ගමන් කරන්න මේ කර්මය විසින් බැඳලා තිබෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එය මනාව දේශනා කළා. ඒ සමාදානය දැනගෙන කර්මය ක්‍ෂය කිරීම පිණිස දේශනා කළා නොවේද යන්න දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. ධ්‍යාන පිළිබඳව, සමාපත්ති ස්වභාවය පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට දේශනා කළා. ඒ බලය, මේ සමාධිය දියුණු කරගන්නා ආකාරය ඇසට - රූපය, කණට - ශබ්දය ආදී වශයෙන් ඇස, රූපය, වක්‍ර විඤ්ඤාණය, ස්පර්ශය, විදීම ආදී වශයෙන් මේ හැම ස්ථානයක්ම තණ්හා මාන, දෘෂ්ඨිත් ගෙන් බැහැර විය යුතුය. අත්හැරීම පුරුදු කළ යුතුයි යන හැඟීම අපට සමාධියේදී උපකාර වෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒ වගේම තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙර විසූ ස්කන්ධ පිළිවෙල පිළිබඳව මනාව සිහිපත් කළා. එසේ සිහිපත් කර, ඉපදීම දුකක් බව දේශනා කළා. මේ අත්හැරීම අපේ හිතට මනාව අවබෝධයක් ලෙසින් දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. එයයි මේ තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තථාගත බලයන්, සමාධියට, භාවනාවට, අත්හැරීමට උපකාරයක් ලෙසට යොමු කරගන්න යයි සඳහන් කළේ.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේට පුබ්බේනිවාසානුස්සති ඥාණයෙන් උන්වහන්සේගේ, එකක්, දෙකක්, තුනක් නොව දහස් ගණන් අනන්ත පෙර විසූ කඳ පිළිවෙල එනම් ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතනයන් පිළිබඳව, සිහිපත් කරන්න පුළුවනි. තමන්ගේ සසර ගමන කියන්නේ සාමාන්‍යයෙන් උපත හා මරණය අතර වක්‍රයක් ලෙසින් ස්කන්ධ ධාතු ආයතනයන්ගේ හට ගනිමින්, බිඳෙමින් පවත්නා ගමනයි. සංසාර වක්‍රය කියන්නේ එයයි. පෙරවිසූ කඳ

පිළිවෙල සිහිපත් කරනවා යනු පුබ්බේනිවාසානුස්සති යෙන් පෙර සත්ත්වයා තමන්ව පෙර සසරේ කුමන ආකාරයෙන් ධාතු ස්කන්ධයන් ආයතනයන් ද දරාගෙන සිටියේ එනම් සතර අපායකද, මනුෂ්‍ය ලෝකයද, දිව්‍යලෝක වලද, මේ ආකාරයට සිහිපත් කිරීමේ හැකියාවයි. එය එකක්, දෙකක් නොව අනන්ත දස දහස් ගණනින් සිහිපත් කරන්න පුළුවනි. එය තථාගත බලයක්. අභිඤ්ඤා ලබන විටදීත් ඉද්ධිවිද, දිබ්බසොක පරිචිත්ත විජානනං, පුබ්බේ නිවාසානුස්සති, දිබ්බවක්ඛු, නම් පඤ්ච අභිඤ්ඤා වලදී තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තරමටම නැති වුණත් අභිඤ්ඤා ලබන විට පෙර විසූ කඳ පිළිවෙල දැන ගැනීමේ ශක්තියක් සමහර ඇත්තන්ට තිබුණා. මෙය මාර්ගය ඉක්මන් කරගන්න පුළුවනි. සමහර අභිඤ්ඤා ලැබූ ඇත්තෝ පවා මාර්ගය කෙටි කර ගත්තේ නැහැ. දේවදත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ සමහර අභිඤ්ඤා ලබා තිබුණා. නමුත් ධර්මය දැකීමේ මාර්ගය, අත්හැරීම සලසා ගත්තේ නැහැ.

පෙර පසු ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන පිළිබඳ දකින විට සසර ගමන පිළිබඳ භයතු පටිඨාන ඥාණය ලැබෙනවා. විදර්ශනාවේදී අප සඳහන් කරනවා, උදයවාය ඥාණය, භංග ඥාණය, ඊළඟට භයතු පටිඨාන ඥාණය. මේ සසර ගමන දකින විට කඳ පිළිවෙල මේ ආකාරයට දකින්න පුළුවනි නම් භය ඇතිවෙන්න පටන් ගන්නවා. අපාය ගැන සඳහන් කරන විට බිය ඇතිවෙන්න පටන් ගන්නවා. තමාම තමාගේ සසර ගමන දකින විට සතර අපායේ ඉපදී තිබුණු තැන් තමාම අවබෝධ කරගන්නට, දැක ගන්නට පුළුවන්කම ලැබුණොත් මොනතරම් බියක් හටගන්නවද? ඒ පුද්ගලයා දකිනවනේ සමහරවිට දීර්ඝ කාලයක් සතර අපායේ ගත කර තිබෙනවා. එතකොට මේ ලබා ඇති මනුෂ්‍ය ජීවිතය වැඩිම වුනොත් අවුරුදු සියයකි. නැතිනම් ස්වල්පයක් වැඩි ප්‍රමාණයකි. නමුත් කොපමණ කාලයක් සතර අපායෙහි දුක් විදලා තිබෙනවද? එවිට ලොකු බියක් හිතට ඇතිවෙනවා. එවිට පස් පව්, දස අකුසල් වලින් බැහැර වීමට මාර්ගයක් සකස් වෙනවා.

සැබැවින්ම පස්පව්, දස අකුසල් වලින් බැහැරව ජීවිතය සුවපත් ව ගත කරන්න පුළුවනි. වරදවා ඉන්ද්‍රියයන් පිනවීමට යාමේදීයි, ඒ පස්පව් දස අකුසල් වලට යොමුවන්නේ. ප්‍රාණසාක සිදු කරන්නේ නැතිව බැරිද ජීවිත් වෙන්න? යම් කෙනෙක් මෙසේ කියන්නට පුළුවනි. “මගේ ජීවිතයට හානි කරන්න පැමිණි නිසයි මම ඒ දේ කළේ” එලෙසින් මගේ ජීවිතය නැතිවුණොත් මේ ජීවිතයේදී පමණයි. හැබැයි මා විසින් ඒ අයගේ ජීවිතය නැති කළොත් සෑහෙන කාලයක් මට තව දුක් විදින්න වෙයි. මේ කරුණු දෙක හොඳින් ගලපා බලන්න. මේ සසර ගමනෙහි ‘භයතු පටිඨානය’ දැනෙනවා.

05. පස්වන බලය

පුත ව පරං භික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුඤ්චන අතික්කන්තමානු - සකෙන - පෙ - යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන චක්ඛු හා විසුඤ්චන අතික්කන්තමානුසකෙන - පෙ - යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති, ඉදුම්පි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගත බලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං හදුති, ඔභ්මවක්ඛං පවතෙති.

තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ විශුද්ධ වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම ගිය දිවැසින් කම් වූ පරිදි මිය යන සත්ත්වයන් දන්නාහ. බුදුරජාණන් වහන්සේට තිබෙන්නේ විශුද්ධ වූ, (ඉතාම පිරිසිදු වූ) ඇසක් නිසා, මිනිස් ඇස ඉක්මවා යන්න පුළුවනි. සාමාන්‍ය අග්‍රැතවත් පෘථග්ජන මිනිස් ඇසකට එසේ දකින්න බැහැ. ඒ නිසයි බුදුරජාණන් වහන්සේට දිවැසින් (දිව්‍ය ඥාණයෙන්) කර්මානුරූපව මිය යන සත්ත්වයන් දකින්න පුළුවන්.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයෝ විශුද්ධ වූ මිනිස් ඇස ඉක්මව ගිය දිවැසින් යථා කමොපගසත්ත්වයන් දන්නාහුද,

මහණෙනි යම් බලයකට පැමිණි තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය සේ පිළිපදින්නාහුද අටපිරිස් හි සිංහනාද කෙරෙත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වානුද, ඒ තථාගතයන් ගේ තථාගත බලයයි.

මෙහි අටපිරිස් හි සිංහනාද කරනවා යනු, සෝවාන් මාර්ග - ඵල, සකදාගාමී මාර්ග - ඵල, අනාගාමී මාර්ග - ඵල, අරහත් මාර්ග - ඵල, මේ පිරිස් මැද සිහනාද කරනවා. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දිව්‍ය ඥාණයෙන් කර්මානුරූපව මිය යන සත්ත්වයන් පිළිබඳව, ඔවුන් උපදින්නේ කොතැනද යන්න දකිනවා. මියැදුණු සත්ත්වයන් පිළිබඳව අප නොදන්නා නිසයි පිං අනුමෝදන් කරන්නේ. අපි දකින්නේ නැහැ. එය දැක ගන්න පුළුවනි නම් අප තවත් බයවෙනවා. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දකිනවා. එය උන්වහන්සේට තිබෙන මහා බලයක්.

හුස්ම ටික පමණක් පෙරලා ආශ්වාස නොකර, මොන තරම් සැප සම්පත් තිබුණු උදවිය, සැප සම්පත් විදි උදවිය මරණින් මතු නිරයේ ඉපදිලා ඉන්නවා කියා දැකගන්න පුළුවන් වුණොත්, දුගතියෙහි හොඳටම දුක් විදිනා ආකාරය දැක්කොත් එසේ නැත්නම්, තිරිසන් අපායෙහි ඉපිද තමා ඉහත සැප විදි නිවස ළඟම පුංචි බලු පැටවෙක් වෙලා ඉපදී සිටින බව දැක්කොත් මොනතරම් බයක් දැනෙනවද? ආනන්දසිරි, තොදෙය්‍ය ආදී කථා පුවත් අසා තිබෙනවනේ.

මොනතරම් සැප වින්ද අයද? එසේ නම් වෙන්න එපා. ධර්මයට ළං වෙන්න. ප්‍රිය භාවයේම සිටින දෙමව්පියෝ, ස්වාමි භාය්‍යා, දරුවෝ, ඒ වගේම ප්‍රිය භාවයේ සිටි කෙනෙක් එසේ සිටියා කියලා දැක්කොත් මොකද වෙන්නේ. මොනතරම් බයක් හටගන්නවද? මොන ආකාරයේ සැප ජීවිත ගත කළ අයද? එතනින් නිදහස් කරගන්න පුළුවන්ද? ඒ තත්වයෙන් මරණයට පත් කළා කියලා ඉන් නිදහස් වෙන්නේ නැහැ.

ඊළඟට සසර ගමන ගැන බිය හට ගන්නවා. සුභ තරුණයාට තමන්ගේ පියා (තොදෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණයා) ගැන හිතූණා වගේ ඒ ධර්මය දකින්න, දකින්න ඒ පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබන්න සසර ගමන ගැන බිය හටගන්නවා. එනම් භයකුපට්ඨානය. ඒ ධර්මය දැකීම තුළින් අප අවබෝධ කරගන්නේ එයයි. කර්මානුරූපව මේ සත්ත්වයන් උපදින තැන් දකින්න බුදුරජාණන් වහන්සේට ඒ බලය තිබුණා. ඒනිසා උන්වහන්සේ පිරිස් මැද සිංහනාද කරනවා. ඒ ගැන සැකයක් නැහැ. බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වනවා.

06. භයෙවනි බලය

පුත ව පරං භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං බයා - පෙ - අභිකඳ්දා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති - යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං බයා - පෙ - සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදම්පි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්‍රං පවරොති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ ජ තථාගතස්ස තථාගතබලානි, යෙහි බලෙහි සමනාගතො තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්‍රං පවරොති.

තවද මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ ආශ්‍රවණයයෙන් (කෙලෙස් හැනි කිරීමෙන්) විශිෂ්ට ඥාණයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹී වාසය කරත්, මහණෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයන් වහන්සේ ආශ්‍රවණයයෙන් සාක්ෂාත් කොට එළඹී වෙසෙත්ද, මහණෙනි යම් බලයකට පැමිණ මනුෂ්‍ය ස්ථානය පිළිඟ කෙරෙත්ද, පිරිස් හි ශ්‍රේෂ්ඨතාද කෙරෙත් ද බලයක් පවත්වන්නා හුද, තථාගතයන් වහන්සේ මේ ඒ ඡඩිතථාගත බලයි.

මහණෙනි, එහි ලා ඉදින් අන්‍යයෝ තථාගතයන් කරා පැමිණ කාරණය කාරණා විසින් ද ආකාරණය අකාරණා විසින්ද තත් වූ පරිදි නැණින් පැන පුළුවස්නාහුද (තමන්ගේ නුවණින් ප්‍රශ්න අසන්නේද) මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් යම් යම් පරිදි කාරණය කාරණා විසිනුත් අකාරණය අකාරණා විසිනුත් යථාභූතය දක්න ලද්දේද, ඒ ඒ පරිදි තථාගතයන් වහන්සේ ඔවුන්ට ස්ථානය ස්ථානය වශයෙනුත් අස්ථානය අස්ථාන වශයෙන් තත් වූ පරිදි ඤාණයෙන් පැන පුළුවස්නා ලද සේක් විවරණ කරන්නාහ.

යම් කෙනෙක් පැමිණ තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන් කාරණය කාරණා විසින් ද, ආකරණ අකාරණ විසින්ද තත් වූ පරිදි තමා අවබෝධ කරගත් ආකාරයෙන් ප්‍රශ්න කෙරේ නම්, තථාගතයන් වහන්සේ කාරණය කාරණය (නිවැරදි දේ නිවැරදි වශයෙනුත්, වැරදි දේ වැරදි වශයෙනුත්) වශයෙන් ඒ ප්‍රශ්නය විසඳා විවරණය කර පැහැදිලි කර දෙනවා. පුබ්බේ නිවාසානානුස්සති, චූකුපපාත, ආසවකය යන මේ ත්‍රිවිධ ඥාණයන් උත් වහන්සේට පහළ වී තිබූ හෙයින් පිළිතුර සෘජුවම සඳහන් කරන්න පුළුවනි. නමුත් ආශ්‍රැතවත් පුද්ගලයෙකුට කාරණය නිසි ලෙස කියන්න අපහසුයි. ධර්ම කාරණය ඔස්සේ කියන්න පුළුවන් වන්නේ තමා ලැබූ ඥාණයන් අනුවයි. ඒ කාරණය නිවැරදිව මෙයමයි කියලා කියන්න අමාරුයි. නමුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඒ බලය තිබෙනවා. නිවැරදි දේ මෙයයි, වැරදි දේ මෙයයි යනුවෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කියන්න පුළුවන් ශක්තිය තිබෙනවා.

මහණෙනි, එහි ලා අන්‍යයෝ අතීත, අනාගත, පච්චුප්පන්න කර්මසමාදානයන්ගේ කරුණු විසින් හේතු විසින් විපාක වූ යථාභූතය පිළිබඳ නුවණින් තථාගතයන් වහන්සේ කරා එළඹ විචාරන්නාහුද, මහණෙනි, යම් යම් පරිදි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අතීත, අනාගත, පච්චුප්පන්න නම් වර්තමාන කර්ම

සමාදානයන්ගේ (එකකට එකක් ගැලපී පවත්නා ආකාරය) පිළිබඳව විපාක කරුණු හේතු විසින් යථාභූත කොට ඇති තතු තතු ආකාරයෙන් ඒ දේ ඒ ආකාරයෙන් ම විසඳනු වේ නම් තථාගතයන් වහන්සේ ඒ ඒ පරිදි අතීත අනාගත පච්චුප්පන්න කර්ම සමාදානයන්ගේ ස්ථාන වශයෙන්, හේතු වශයෙන්, යථාභූතයෙන් පුළුවස්නාලද (තමාගේ නුවණින් අසන ලද ප්‍රශ්න) සේක්, ඒ ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු ලබා දෙනවා.

අතීත කර්ම වල ඵලය තමා වර්තමානය. අපගේ අනාගතය, වර්තමානයේ කර්මවල ඵලය වනු ඇත. මේ අතීත, අනාගත, වර්තමාන යන කාල තුනෙහිම කර්මඵලසමාදානය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනවින් අවබෝධ කරගෙන ඒ ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු ලබා දුන්නා.

ධ්‍යාන විමෝක්‍ෂ සමාධි සම්පත්තින්ගේ සංකිලෙශය, ව්‍යවදානය (වෝදනය), ඒ වගේම ව්‍යුත්පානය (වූට්ඨානය) (කෙලෙස් වලින් සිත, පිරිසිදු කිරීම සහ අධිෂ්ඨානයෙන් යුතුව නැගිටීම එනම් වීර්ය ඇති කරගන්නා ආකාරය) යථාභූත ආකාරයෙන් දැනගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒවාට පිළිතුරු ලබාදෙනවා. එනම් යම් කෙනෙක් පැමිණ ධ්‍යාන ගැන, විමෝක්‍ෂය ගැන, සමාධිය ගැන සමාපත්තීන් අනුව සිත පිරිසිදු කරගන්නා ආකාරය සාමාධියෙන් නැගිටීම ගැන සමාධියට බැසීම ගැන ප්‍රශ්න කරන්නේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එය නියම ආකාරයෙන් දැනගෙන යථාභූත කොට එය විමසා දෙන්නට තරම් ශක්තියක් තිබෙනවා.

මහණෙනි, එහිලා ඉදින් අන්‍යයෝ තථාගතයන් කරා පැමිණ පූර්වේනිවාසානුසම්ඛතිය ඇරඹ තත් වූ පරිදි පැන පුළුවස්සානු නම්, මහණෙනි යම් යම් පරිදි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුර්වේනිවාසානුසම්ඛතිය ඇරඹ ඥාණය යථාභූත කොට විදින වේද, ඒ ඒ පරිදි තථාගතයන් වහන්සේ පුර්වේනිවාසානුසම්ඛතිය ඇරඹ

යථාභූත නුවණින් ඔවුන් විසින් පැන විතාරණ ලද සේක් විවරණ කරන්නාහ.

යම් කෙනෙක් පැමිණ පෙරවිසූ කද පිළිවෙල පිළිබඳව, එනම් පෙරවිසූ ජාති පිළිබඳව ප්‍රශ්න කරන්නේ නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ඥාණය මුල්කොට ගෙන ඒ අය විසින් පෙර විසූ කද පිළිවෙල පිළිබඳව ප්‍රශ්න විමසා විසඳා දෙනවා. දන් ජාතක පොතෙහි සඳහන් වගේ හේතුවක් ඇති වූ විට පුද්ගලයා පෙර සසර ගමන මේ ආකාරය යයි උන්වහන්සේ පුබ්බන්ධිවාසානුස්ස ඥාණය මතුකර ධර්මය දේශනා කරනවා.

මහණෙනි, ඉදින් එහිලා අන්‍යයෙන් තථාගතයන් වහන්සේ කරා එළැඹ සත්ත්වයන් වූහි උපපාතය පිළිබඳ යථාභූත ඥාණයෙන් ප්‍රශ්න පුළුවස්සාහු (ප්‍රශ්න විචාරන්නෝ) නම් මහණෙනි, යම් යම් පරිද්දෙකින් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ වූහි උපපාතය ඇරඹ යථාභූත ඥාණය විදින වේ නම් ඒ ඒ පරිද්දෙන් සත්ත්වයන්ගේ වූහුපපාතය පිළිබඳ යථාභූත වූ නුවණින් ඔවුන් විසින් පැන විතාරණ ලද සේක් එසේ විවරණ කරන්නාහ.

සත්ත්වයන්ගේ වූහි උපත පිළිබඳවත්, මේ ජීවිතයේ පසුව ඊළඟට උපත ලැබුවේ කොතැනද යන්න අසන ලද ප්‍රශ්න වලට විසඳා දෙනවා. එලෙසින් කොසොල් රජතුමා, මල්ලිකා දේවිය ගැන ප්‍රශ්න කළා. ඇය දින හතක් අපායේ හිටියා. එය බුදුරජාණන් වහන්සේ නියම ආකාරයෙන් ම දැන සිටියා.

මහණෙනි, ඉදින් එහි ලා අන්‍යයෝ තථාගතයන් වහන්සේ කරා එළැඹ යථාභූත කොට ආසුවක්‍ෂය පිළිබඳ ඥාණයෙන් ප්‍රශ්න විචාරන් නම් මහණෙනි, යම් යම් පරිද්දෙකින් තථාගතයන් විසින් ආසුවක්‍ෂය පිළිබඳ යථාභූත ඥාණය විදින වේ නම්, ඒ ඒ පරිද්දෙන්

තථාගතයන් වහන්සේ ආසුවක්‍ෂය පිළිබඳ යථාභූත ඥාණයෙන් ඔවුන් විසින් පැන පුළුවස්සන ලද සේක් විවරණ කරන්නාහ.

කෙලෙස් ක්‍ෂය කිරීම, නැති කිරීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න කරන්නේ නම්, තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ යථාභූත ඥාණයෙන් ඒ ප්‍රශ්නය විසඳන්න, විවරණය කරන්න පුළුවනි. උග්‍රසට්ඨකඤ්ඤා, විපකඤ්ඤාකඤ්ඤා, භෙදය්‍ය, පද පරම ආදී ලෙසින් දක්වා තිබෙන්නේ මේ කෙලෙස් නැති කරන්නේ කෙසේද යන්නයි. එනම් අවබෝධ කර ගැනීමේ ස්වභාවයයි. වුල්ලපන්ථක ස්වාමීන් වහන්සේට කම්ප්ථානය ලබා දුන්නේ ඉතාම සියුම්ව කෙලෙස් නැති කරන්න පුළුවන් බව දැනගෙනයි.

“සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති” යනුවෙන් ගාථා රක්ත තුනක් තිබෙන්නේ, එක් දහස් පන්සියයක් නමකට කම්ප්ථාන දුන්නක් තුන් මාසයක් භාවනා කරලත්, අධිගමයට පත්වෙන්න, මාර්ග ඵලයකට පත්වෙන්න නොහැකි වුණා. ඒ අය නැවතත් බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවට වැඩියා. තථාගතයන් වහන්සේ නුවණින් බැලුවා. මේ එක්දහස් පන්සිය නම, පන්සියය, පන්සියය බැගින් සසර ගමනෙහි වැඩිපුරම පුරුදු කරලා තිබෙන්නේ, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත ක්‍රිලක්ෂණ ධර්මයි. එනිසා මේ පන්සිය නමකට අනිච්ච කර්මස්ථානය, අනිත් පන්සිය නමට දුක්ඛ කර්මස්ථානය, අනිත් අයට අනත්ත කර්මස්ථානය දුන්නා. “සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති, සබ්බේ සංඛාරා දුක්ඛාති, සබ්බේ ධම්මා අනත්තාති”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුවා මේ අය ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය කරන්නේ කෙසේද? කෙලෙසුන් නැති කරන්න නම් කුමන කර්මස්ථානය ද දිය යුතු වන්නේ. ඒ අනුව උන්වහන්සේ ගැලපෙන කර්මස්ථානය දුන්නා. ඒ වගේම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ආශ්‍රවක්‍ෂය කිරීම පිළිබඳව යථාභූත ඥාණයෙන් දේශනා කරන්න දන්නවා.

මහණෙනි, ඔවුහතුරෙහි ස්ථාන ස්ථාන විසින්ද, අස්ථාන අස්ථාන විසින් ද යම්බඳු මේ යථාභූත ඥානයක් වේ නම්, එ ද සමාහිතයාහට කියමි. අසමාහිතයාට නොවේ.

මෙසේ කීව යුත්තේ, ස්ථාන ස්ථානයේ අස්ථාන අස්ථානයේ සමාහිතයාටයි. අසමාහිතයාට මෙය අවබෝධ නොවේ යයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. කෙලෙස් වසඟයට පත්වූ කෙනෙකුට මෙය පව, මෙය පින ඒ වගේම සුගතිය, නිරය ගැන කිව්වට එය අවබෝධ වෙන්නේ නැහැ. ධර්මය අසමාහිතයි. එයාට ඒක තේරෙන්නේ නැහැ. ඇසෙන් හෝ කණෙන් හෝ ඉඤ්ඤයන් සතුටු කරන්න, ඒ ඒ ඉඤ්ඤයන්ගෙන් අරමුණු උපාදානය කරගන්න සොයාගෙන යන අයයි. එයා ඒ උපාදානය කරගත් දේ සමග සියල්ල අවුල්කරගෙන. ආදිත්ත පරියාය සූත්‍රයෙහි සඳහන් කළේ ඒ පුද්ගලයා ඇසෙන්, කණෙන්, ඇවිලිලා සිටින කෙනෙක්. බලන දෙයින්, අසන දෙයින්, කතා කරන දෙයින්, නිතරම මේ ඉඤ්ඤයන් පහ ඔස්සේම ඇවිලිලා සිටින කෙනෙක්. එයාගේ හිත හරිම නොසන්සුන්. ඒ පුද්ගලයා කොතැනින් හෝ බලන්නේ අල්ලා ගන්නයි.

ඔවුන් අතුරෙන් ස්ථානය ස්ථානය විසින්ද, අස්ථානය අස්ථානය විසින්ද, යථාභූත ඥානයක් වේ නම් එයද සමාහිතයාට කියමි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ සමාහිතයාටයි. අසමාහිතයාට නොවේ. ඔහු ටිකෙන් ටික සමාහිත බවට පත්වෙන්න ඕනේ. සමහර අවස්ථාවලදී බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු නොදුන්නේ ඒ නිසයි. මේ ප්‍රශ්න මාලාවේ එක් ප්‍රශ්නයක් තිබෙනවා, ලෝකයේ ආරම්භය කොතැනද යන්න. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ එයට පිළිතුරු දෙන්න ගියේ නැහැ. එය ප්‍රශ්න වලින් පැන යාමක් නොවේ. කාලය විනාශ වීමක්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෝකයට පහළ වුනේ කෙලෙස්වලට අල්ලා ගන්න නොවේ. ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දීමට නොහැකිවූ ඔබ පරාදයි හෝ පිළිතුරු දී මම ජය ගනිමි යන අදහසින් නොවේ. එලය ලබන්නේ කෙලෙසද, අන්න එතනයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ සිටියේ.

දිනක් ශ්‍රාවකයින් වහන්සේ කීප නමක් සමගින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ගඟක් අසල වැඩ සිටිනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ වඩින විට තොටියා ගඟ මැද තව පිරිසක් සමගින්. බුදුරජාණන් වහන්සේ නතර වෙලා සිටිනවා, තොටියා මේ පැත්තට පැමිණෙන තෙක්. මේ වේලාවේ ම මෙතැනට පැමිණී බමුණෙක් ජලය මත ඇවිදගෙන යනවා. මද දුරක් ගොස් බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසට හැරී උපභාසයෙන් සිනාසෙනවා. එවිට ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් කියනවා, අර බමුණා අපට හිනාවෙනවා, ඔබ වහන්සේටත් පුළුවන්නේ එවැනි සෘද්ධි ප්‍රාතිභාර්ය පාත්තට. වක්කළ අතක් දිගු කරන්නාසේ, දිගු කළ අතක් වක් කරන තරම් ඉක්මන් හැකියාවක්, සෘද්ධි බලයක් ඔබ වහන්සේට තිබෙනවනේ. “අපි ඉදිමු තොටියා එනතෙක්. එයා හිනාවුණාට කමක් නැහැ. එක මගියෙක් සඳහා තොටියා අය කරන්නේ අඩමස්සකුයි. එවැනි අඩමස්සකට, අප ලැබූ ගුණ යටත් කළ යුතු නැහැ. මනුෂ්‍යයන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් මේ ගුණදම් යෙදිය යුතු වෙනවා.”

මේ අප ලැබූ ගුණ ධර්ම කාය මෙවැනි පුංචි දේවලට, ලාභ ලෝකික දේවලට කැප කරන්න නොවෙයි. මේ ධර්මය ලබලා තිබෙන්නේ. මේ තොටියා ඉතාම සුළු මුදලක් එක් මගියෙකුගෙන් අය කරන්නේ. මේ ගුණ කාය සම්පත්තිය අප ලබා තිබෙන්නේ අත්හැරීම පිණිසයි. එය නිරාමිස ප්‍රීතියෙන් ලබන දෙයක්. මෙය කවුරුවත් යටපත් කරන්නවත්, පරද්දන්න වත්, ලෝකික ඉඤ්ඤයන් සතුටු කරන්නවත් නොවේ. වර්තමාන පරිසරයෙහි අප සිටිය යුත්තේ කොතැනද යන්න අමාරුයි කිවුවත්, “වැල හැදෙන පැත්තට

මැස්ස ගහනවා” කියා කිවුවට නිරාමිස ප්‍රීතිය එතන නැහැ. අප හැමදාම මැස්ස ගහනවා. අන්තිමේ දී තමනුත් සමඟ කාණුවෙ වැටිලා දුක් විදින කම් දන්නේ නැහැ.

මේ අප ලැබූ මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ උතුම් එල නෙලා ගැනීමට ඔබ අප හැම දෙනාටම මේ ධර්ම දේශනාව ශක්තියක් ම වේවායි අධිෂ්ඨාන කරමු. උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධය පිණිසම උපකාර වේවා. හැම දෙනාටම උතුම් තුණුරුවන් සරණයි.!

සාධු ! සාධු ! සාධු !

### මක්කට සූත්‍රය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“ගෝවර භික්ඛවෙ චරට්ඨ සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ ගෝවර භික්ඛවෙ චරට්ඨ සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ න ලච්ඡති මාරො ඕතාරො න ලච්ඡති මාරො ආරම්භො නො ච භික්ඛවෙ භික්ඛනො ගෝවරො සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ යදිදුං චත්තාරො සතිපට්ඨානාති”

කාරුණික පින්වතුහි,

පින්වත් ඔබ සියළු දෙනාටම පැමිණි ගමන් මගෙහි හැම සැනසිල්ලක්ම වේවා! ධර්මාවබෝධයම වේවායි අධිෂ්ඨාන කරමින් මේ හඳුන්වාදෙන සූත්‍ර දේශනාව සංයුක්ත නිකායේ මහා වග්ගයේ සතිපට්ඨාන සංයුක්තයේ, අම්බපාලි වග්ගයේ සඳහන් මක්කට සූත්‍රයයි.

මේ සූත්‍ර දේශනාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනාකරන ලද්දේ වඳුරෙක් උපමා කරගෙනයි. මේ සූත්‍ර දේශනාවෙහි පැහැදිලි කරනාසේම අටුවා වන්නි බොහෝ විටෙක සඳහන් වනවා වානරයකු වගේ චිත්ත වෛතසික ස්වභාවයක් පවතිනවා කියලා. (වානර සිතකුයි පවතින්නේ.) එයට හේතුව

නම් වානරයා විසින් කඩා ගන්නා ලද ඵලය මුළුමනින්ම අවසන් කරන්නේ නැහැ. මුළුමනින්ම භුක්ති විදින්නේ නැහැ. සරලව පැවසුවොත්, ලාබාල ළපටි ඵල, මධ්‍යම වයසේ ඵල, මේරූ ඵල, මල්, ගෙඩි, පොහොට්ටු, පැසුණු, නොපැසුණු මේ හැම දෙයක්ම කඩාගෙන ලැටි ගා හෝ ටිකක් අනුභව කර හෝ දාල යනවා. ගහෙන් ගහට පනිනවා. අත්තෙන් අත්තට පනිනවා. කිසිවක සෑහීමක් නැතිව නිරන්තරයෙන් ගමන් කරනවා.

මේ මිනිස් සිත ගැන සඳහන් කරන විට එයත් ඒ වගෙයි. අභාවිත මේ මිනිස් සිත කිසිවක් කෙරෙහි සෑහීමකට පත්වන්නේ නැහැ. ළපටි දක්මෙහි අරමුණු ගන්නවා. තරුණ අරමුණුවල බැඳෙනවා. මධ්‍යම අරමුණු වල බැඳෙනවා. ඒ වගේම මේරූ අරමුණුවල බැඳෙනවා. මලකනම් පිපෙන්න සුදානම් වන පොහොට්ටුවෙන් පිපිගෙන එන මලෙන්, පිපුණු මලෙන් මේ ආකාරයමයි. පුද්ගලයෙකුගේ නම් ලාබාල කෙනෙකුගේ, තරුණ කෙනෙකුගේ, මධ්‍යම වයසේ පසුවන කෙනෙකුගේ ඒ වගේම වැඩිහිටි කෙනෙකුගේ, මේ හැම අයකුගේම සිත මුල්වෙලා වෙනසික පවතිනවා. හේතුව නම් සිත ගන්නා අරමුණු තුළම වෛතසික පවතින හෙයින් සිතක් සමගම හට ගන්නවා. සිත ගන්නා අරමුණෙහිම පවතිනවා, සිතක් සමග නැතිවෙලා යනවා. එයයි වෛතසික ස්වභාවය, මේ විදියට ඇසෙන්, කණෙන්, නාසයෙන්, දිවෙන්, ශරීරයෙන් අරමුණු ගන්නවා. අභාවිත මේ සිත වානරයා වගේ ලැටි ගැමක් විනා තෘප්තිමත් භාවයට පත්වීමක් නැහැ. අතෘප්තිමත්වමයි ජීවත් වන්නේ. වාසය කරන්නේ. අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන මිනිස් සිත ගැන සඳහන් කරන විට නිරන්තරයෙන්ම සෝක, පරිදේව, දුකඩ දෝමනස්ස හා උපායාසයන් සමගයි පසුවන්නේ.

“අපට් භික්ඛවෙ භිමවතො පඛිතරාජ්ඣසු දුග්භා විසමා දේසා, යතට් හේවා මකකටානං වාරි හ මනුසුභානං අපට් භික්ඛවෙ

භිමවතො පඛිතරාජ්ඣසු දුග්භා විසමා දේසා හපට් මකකටානං ඛො වාරි මනුසුභානංව. අපට් භික්ඛවෙ භිමවතො පඛිතරාජ්ඣසු සම භුමි භාග රමණියා යතට් මකකටානං වෙව වාරි මනුසුභානංව”

මහණෙනි, යම් තැනක වඳුරන්ගේ හැසිරීමක් නොවේද මිනිසුන්ගේත් හැසිරීමක් නොවේද භිමවත් පවුරෙහි එබඳු යා නොහැකි විසම පෙදෙස් ද ඇත. මහණෙනි, යම් පෙදෙසක වඳුරන්ගේ හැසිරීමක් වේද මිනිසුන්ගේ හැසිරීමක් වේද භිමවත් පවුරෙහි එබඳු සිත්කලු සම බිම් පෙදෙස් ද ඇත.

හිමාල පර්වතය ආශ්‍රය කරගෙන ඒ පර්වතයෙහි වානරයන්ටත් මනුෂ්‍යයන්ටත් යාමට අපහසු ප්‍රදේශ තිබෙනවා. ඒවගේම හිමාල ප්‍රදේශයේ තිබෙනවා, වානරයන්ට යාමට පුළුවන්, නමුත් මනුෂ්‍යයන්ට යාමට අපහසු ප්‍රදේශ. එවගේම එහි තවත් ප්‍රදේශ තිබෙනවා, වානරයන්ටත් මනුෂ්‍යයන්ටත් යන දෙපිරිසටම යාමට පුළුවන් ප්‍රදේශ.

එහි වාසය කරන වැදි පුද්ගලයෝ වඳුරු මංහි (වඳුරන් ගමන් කරන මාර්ගයන්හි) වානරයන් ඇල්ලීම නැසීම පිණිස වඳුරු ලාටු ගල්වා තබති. ඔබට සිතා ගැනීමට පුළුවන්ද මිනිස් සිතේ සැබෑ ස්වභාවය හොඳින් දන්නේ කවුද කියා? එය දන්නේ මාරයයි. මිනිසුන්ගේ සිත මුල් කරගෙන ඇස, කණ ආදී ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන් වන වැරදි අල්ලා ගැනීමට, රාග, දෝස, මෝහයන්ට හසුකර ගැනීමට මේ ගැන ඉතා හොඳින් දන්නේ මාරයායි. ඒනිසා ඒ මංවල ලාටු ගල්වා තබන්න මාරයා දන්නවා.

මහණෙනි, යම් වඳුරු කෙනෙක් බාල ගති නැත්තාහුද, ලොල් ගති නැත්තාහුද ඔහු ඒ ලාටු දක දුරින් දුරු කරයි. මේ බාල ගති, ලොල් ගති වශයෙන් හඳුන්වන්නේ ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය වඩ වඩාත්ම ආශාවන්ට, ඇලීමට පුරුදු වුණු ස්වභාවයයි.



වානරයන් අතර ද මේ බාලගති නැති, ලෝල ගති නැති අය සිටිනවා. ඉතින් බාල ගති, ලෝල ගති නැති වානරයා තමාගේ මාර්ගය කෙරෙහි මනාව සිහිය පිහිටුවාගෙන සිටින්නේ. ඒවගේම බාල ගති, ලෝල ගති නැති මනුෂ්‍යයා ද තමාගේ ගමන ගැන මනාව සිහිය පිහිටුවාගෙනයි සිටින්නේ. තමන්ගේ ජීවිත පැවැත්ම නමැති ගමන ගැන මනාව සිහි නුවණින් සිටින්නේ. බාලගති, ලෝල ගති තිබෙන මනුෂ්‍යයාට තම ජීවිත පැවැත්ම නම් වූ මාර්ගය පිළිබඳව අවබෝධයක් නැහැ. එහි සිහිය මනාව පිහිටුවා නැහැ. ඒනිසා තමා මොනවා සිතනවාද, මොනවා කතා කරනවාද, මොන අයුරින් ක්‍රියා කරනවාද කියා ඔහුට හෝ ඇයට අවබෝධයක් නැහැ. එනිසා ඒ අය රාග, දෝෂ, මෝහවලට හසුවීමට පුළුවන්. හරියට වඳුරන් ලාටුවල ඇලෙනව වගේ. බාලගති, ලෝල ගති නැති වානරයා ලාටු මඟ හැරලා යනවා.

බාල ගති, ලෝල ගති ඇති වානරයා ඒ ලාටු වෙත පැමිණ ඒවා අතින් අල්ලා ගනියි. හේ එහි බැඳෙයි. එනිසා මේ වානරයා එහි ඇලෙයි. ඒ අත ඉවත්කර නොගෙන අනික් අතින් ගනියි. හේ එහිද බැඳෙයි. අනතුරුව දැනම මුදා නොගෙන පයින් ගනියි. හේ එහිද ඇලෙයි. දැනත් පයත් මුදා නොගෙන අනිත් පයින් ගනියි. හේ එහිත් බැඳේ. දැනත් දෙපයත් මුදා නොගෙන තුඩින් (හෝ හොම්බ) ගනියි. හේ එහිත් බැඳෙයි. මෙසේ ඒ වඳුරා පස් තැනකින් එල්ලන ලද්දේ මහත් වූ විපතකට, ව්‍යසනයකට පත් වේ. වැද්දාට තමා කැමති පරිද්දක් වඳුරාට කළ හැකි වූයේ ඒ වඳුරා අසරණ තත්ත්වයට පත්වූ නිසයි.

මහණෙනි, ඒ වැද්දා එහිදීම වඳුරාට විද මරා කැමති තැනකට රැගෙන යයි. එසේම යමෙක් අගෝවර වූ 'මෙරමාසතු' විෂයෙන් හැසිරේ නම් ඔහුට මෙබඳු ඉරණමක් අත්වේ. ඉතාම ගැඹුරු අදහසක් මෙහිදී පැවසෙන්නේ. එනිසා අදහසක් තේරුම් ගන්න.

බාල ගති නැති, ලෝල ගති නැති වඳුරා මානව සිහිය පිහිටුවා ගෙන වාසය කළ හෙයින් ඔහු ඒ මාර්ගය බැහැර කිරීම නිසා ව්‍යසනයෙන්, අනතුරින් මිදුණා. වානරයන් සාමාන්‍යයෙන් බිමින් ඇවිදගෙන යන්නේ නෑ. ගස්වල අත්තෙන් අත්තට පැන පැන යන්නේ. මනුෂ්‍යයෝ එසේ පැන පැන යන්නේ නැහැ. ඔවුන් මහ පොළවෙයි ජීවත්වන්නේ. එසේ ජීවත්වන විට නොයෙක් දේ ඇසුරු කරන්න. ආශ්‍රය කරන්න වෙනවා. බාල ගති, ලෝල ගති තිබුණොත් ඒ ගති තිබුණ වඳුරා කිසිවක් නොසිතා අර ලාටු අතින් ගත්තා වගේ ඒවගේ ඇලෙන්න පුළුවන්. හේතුව එබඳු ගති ඇති මනුෂ්‍යයාට සිහිය පිහිටුවා ගැනීමට තරම් පුරුද්දක් නැති නිසයි. මාර්ගයේදී මේ මොකක්ද කියන බව හොඳින් හඳුනා ගත්තේ නැති නිසා ඔහුට හෝ ඇයට අවශ්‍යවී තිබුණේ මේ ජීවිතය පැවැත්වීම පමණයි. සතිය පිහිටුවන්නේ නැති විට ජීවිතය පමණක් පවත්වන විට ජීවිතයේ සැබෑ ස්වභාවය මතු වීමට පටන් ගන්නවා. එසේ වන්නේ සාංසාරික පුරුද්ද සමඟයි. සාංසාරික පුරුද්ද සකස් වී තිබෙන්නේ රාගානුසය, මානානුසය, දිට්ඨානුසය, විචිකිච්ඡානුසය, පටිඝානුසය, අවිජ්ජානුසය හා භවරාගානුසය කියන මේ අනුසය ධර්ම සමඟින්. එවිට එය කෙලෙස් යනුවෙන් හඳුන්වනවා. මේ කෙලෙස්වලට පදනම්ව සකස්වූ අනුසය ධර්ම අනුවයි ඔහු හෝ ඇය මෙහි සිහිය පිහිටුවන්නේ. මේනිසා මේ මනුෂ්‍යයා ඕනෑම දෙයකට ඇලෙනවා. ඇයි? පැවැත්ම පමණක් සිතන මේ මනුෂ්‍යයා ස්වභාවයෙන්ම පවත්නා ඇලීම වල ඇලෙනවා. අරමුණු ගන්නවා. මනාව භාවිත හිතක් නැති නිසා, මනාව පුරුදු කරන ලද හිතක් නැති නිසා හොඳ, නරක තේරුම් ගන්නෙත් නැහැ. පව පින තේරුම් ගන්න බැහැ. කුසලය අකුසලය තේරුම් ගැනීමට බැහැ.

ධර්මයේ පැහැදිලි කරන සාර්ථක සම්පජ්ඣ්ඤාය, සප්පාය සම්පජ්ඣ්ඤාය යන මේ ධර්ම ඔහු හෝ ඇය තුළ වැඩී නැහැ. ඇයි? ඔවුන් තුළ අභාවිත සිතක් තිබෙන නිසයි. අසතියක් පවතින නිසයි.

- සාර්ථක සම්පෘ්ෂ්ඨකඳය නම් කුසලය අකුසලය මැනවින් දැන කුසලයෙහිම සිහිය පිහිටුවීමයි.

- සප්පාය සම්පෘ්ෂ්ඨකඳය නම් තමන්ගේ සීලයට, ජීවිතයට, කර්මස්ථානයට, වයසට ස්වභාවයට ගැලපෙන ආකාරයට සිහිය පිහිටුවීමයි.

- ගෝචර සම්පෘ්ෂ්ඨකඳය නම් තමන් නිරන්තරයෙන් ඉදිරියට ගමන් කළත් පිටුපසට ගමන් කළත්, ඉදිරිපස බැලුවත්, පිටුපස බැලුවත්, දැන දෙපස හැකිලුවත්, වීචර, පාත්‍ර හෝ ඇඳුම් ආදිය පරිහරණය, ආහාර ගැනීම, පානය කිරීම, රස දැනීම ආදී සෑම අවස්ථාවකදීම ඇතිකර ගන්නාවූ සිහියයි. තවත් විස්තර කළහොත් ශරීරය පිරිසිදු කිරීමේදී, සිවු ඉරියවුවේදී, කථා කරන, නොනිදා සිටින හැම අවස්ථාවකදීම, “ගතේ ධීතෙ නිසිනො සුතො ජාගරීතො භාසිතො තුමහිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති” (ගමන, සිටීම, හිඳීම, නිදීම, නොනිදා සිටීම, කථා කිරීම, නිශ්ශබ්ද සිටීම, හැම අවස්ථාවකදීම මනාව සිහිය පැවැත්විය යුත්තේ වෙයි.)

- අසම්මුල්භ සම්පෘ්ෂ්ඨකඳය නම්, මූලාවට පත් නොවීමයි. සම්මුතිය හා පරමාර්ථය දැනගෙන පරමාර්ථයෙන්ම පුරුදු කරන ලද හිත නිරන්තරයෙන් පවත්වා ගැනීමයි. සම්මුතියේ පිහිටා මම මගේ යයි ගත්තත් වීර්යවන්ත ලෙස යොමුකරන්නේ පරමාර්ථ වශයෙන් ඇතිකර ගත් සිහියයි. එදිනෙදා කටයුතු සම්මුතියට අනුව කළත් තමාව මෙහෙයවන්නේ අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත යන ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය ඔස්සේ පුරුදු කරන ලද පරමාර්ථ ධර්මය විසිනුයි. ඒ ස්වභාවයට පුරුදු නොකරන ලද හිතක් ඇති පුද්ගලයා බාල ගති, ලෝල ගති ඇති කෙනෙක් බවට පත් වී සංසාර ගත පුරුදු හා සමඟින් පැවැත්ම ඇති කර ගන්නවා. හොඳ නරක ගැන සොයන්නේ නැතිව හැඟීම් වලට ඉඩ දෙනවා. සාංසාරික පුරුදු සමඟ ඇතිවන හැඟීම්වල ස්වභාවය

නම් නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රිය රූපයේ ඇලීමයි. අප්‍රිය රූපයේදී ගැටීමයි. එහිදී අප මූලින් සඳහන් කළ සාර්ථක, සප්පාය, ගෝචර හා අසම්මුල්භ සම්පජානයන්ට තැනක් නැහැ. එහිදී කැමති වන්නේ තෘෂ්ණාවටයි. ඒ තෘෂ්ණාවෙන් ආ ගතිය තමා අර බාල, ලෝල ගතිය. කුසලය අකුසලය පිළිබඳව සිහිය පිහිටුවන්නේ නැතිව ඇසින් දකින දේ අල්ලාගන්නවා. ඇලෙනවා. එය, ‘ඉට්ඨා, කන්තා, මනාපා, පියරූපා, කාමුපසංහිතා රජනීයා’ (ඉටු වඩන, මන වඩන, මනාප, ප්‍රිය වූ රූප, කාමයෝ වඩන හා සිත කුල්මත් කරන) කියන ස්වභාවයෙනුයි සකස් වන්නේ. එයටම තවත් එකතු කිරීමට පුළුවන්. ‘අභිනන්දනී, අභිවදනී, අජ්ඣොසාය නිට්ඨනී’ යනුවෙන්. එහි සතුටු වී ඒ ගැනම කියමින්, පතමින් ඒ අරමුණටම මුල් තැනක් දෙන ස්වභාවයට පත්වෙනවා. ඒ අභාවිත සිත හෙවත් අසතිය කියන ස්වභාවයයි.

මේ මාර්ගයේදී බාල ගති ඇති, ලෝල ගති ඇති පුද්ගලයා කණෙන් ඇලෙනවා. පරමාර්ථ ධර්මයට අනුව සිහිය පිහිටුවා නැති නිසා එනම් අභාවිත සිත නිසා ඔහු කණෙන් ඇසුණු දේ පිළිබඳව ඇලෙනවා. රාගයෙන් අල්ලා ගන්නවා. ද්වේෂයෙන් ගැටෙනවා. මෝහයෙන් මූලාවට පත්වෙනවා. මේවායේ ඇති භයානක ස්වභාවය ආදිත්ත පරියාය නම් වූ සූත්‍ර දේශනාවේදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මනාව පැහැදිලි කොට තිබෙනවා. (මෙතනදී ගත් උදාහරණය පින්වත්ත මවුකුමියන්ට අගෞරවයක් නොවේ.) ආදිත්ත පරියාය සූත්‍රයේ දේශනා කරන අයුරින් - කාන්තාවක් දෙස රාගයෙන් බලනවාට වඩා ගිනියම් කළ යකඩ කැබැල්ලක් ඇහේ තියාගැනීම යහපත් බව කියවෙනවා. ඒවගේම කාන්තාවක් විසින් පුරුෂයකු දෙස රාගයෙන් යුතුව බැලීමට වඩා රත් කළ යකඩ කැබැල්ලක් ඇහේ තබා ගැනීම හොඳ බව කියවෙනවා. එයට හේතුව රත් කළ යකඩ කැබැල්ල නිසා සිදුවන්නේ ඇස් දෙක අන්ධවීම පමණයි. එය මේ ජීවිතයට පමණයි. එහෙත් වරදවා පිහිටුවන ලද හිතේ හටගත් රාගය මේ ජීවිතයේ පමණක් නොවෙයි

සසර ගමන පුරාම දුක්දෙනවා, පුවචනවා, මහත් වූ විනාශයක් ගෙන දෙනවා. බාල ගති, ලෝල ගති කියන්නේ මේ ස්වභාවයටයි.

ඒ වගේම නාසයෙන්, දිවෙන්, ශරීරයෙන්, මනසින් බාල ගති, ලෝල ගති මතුවෙනවා. එසේ මතු වූ කල්හි අර වානරයා මුහුණ දුන් ස්වභාවයට පත්වෙනවා. එනම් වැද්දා විසින් වඳුරාව හියෙන් විද ඔහු කැමති පරිදි මරණයට පත්කරන්නාක් මෙනි. සත්ත්වයාද අර මහත් වූ ව්‍යසනයට හසුවූ විට පස් තැනකින් බැඳෙනවා. අත් දෙකෙන්, පා දෙකෙන්, හිසෙන් බැඳී සිටින විට වැද්දා ළං වී හියෙන් විදින කල්හි මේ වානරයා වෙවුලමින් හයට පත් වීලයි සිටින්නේ. බාල ගති, ලෝල ගති ඇති පුද්ගලයා ඇසෙන්, කණෙන්, නාසයෙන්, දිවෙන්, ශරීරයෙන්, මනසින් මේ කෙලෙස්වලට හසු වූ පසු මහත් වූ හයකින්, තැති ගැනීමෙන්, වෙවුලමින් තමා සිටින්නේ. මොන උගත්කම් තිබුණත්, මොන තනතුරු තිබුණත්, මොනතරම් ධනය තිබුණත් ලෞකික වශයෙන් හොඳ යයි සම්මත සියලු දේ තිබුණත් මේ පසිඳුරන්ට වහල්ව හසුවූ පසු හයට පත්වී තනනමින් වෙවුලමින් අසරණ වෙලයි කල්ගත කරන්නේ. සම්පත් සියල්ල නැති වී යනවා. මනසින් හීන භාවයට පත්වෙනවා. සත්පුරුෂ ලෝකයාට මුහුණදීමට බැරි වී යනවා. පවුල් පරිසරය හෝ ආරාමික පරිසරය තුළ ඔහු හීන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. මනසින් හොඳටම අවුල් ස්වභාවයට පත්වෙනවා. හඬනවා. දුක්වෙනවා. කල්පනා කරනවා. ඔහුට හය හතරක් දූනෙන්ට පටන් ගන්නවා.

- අත්තානුවාද හය
- පරානුවාද හය
- දුණ්ඩ හය
- දුග්ගති හය

(තමාටම තමා දෝෂාරෝපණය කරගන්නා හය, අනුන් විසින් දොස් කියනවාට ඇති හය, දඬුවම් ලැබිය කියන හය, දුගතියේ වැටේ යයි ඇතිවන හය)

තමන් වරදේ පටලැවිලා විවිධාකාරයේ දොස් ලැබෙන විට වැද්දා හියෙන් විද්දාක් මෙන් අනුවෙලයි ඉන්නේ. නැගිටින්න බැරි කරමට මහත් වූ විපතට පත්වෙලා. ලෙඩක් දුකක් හැදුන විට සමහර අකෘතඥ අය ඇත්වී යනවා. සත්පුරුෂ අය ඇත් වී යන්නේ නැහැ. ළඟින් ඉන්නවා. එහෙත් බාල හා ලෝල ගති නිසා ව්‍යසනයකට පත් වූනොත් පළමුවම අයින් වෙන්නේ සත්පුරුෂයන්. සත්පුරුෂ ඇත්තො කල්‍යාණ මිත්‍ර ස්වභාවයෙන් ඒ අයව යහමඟට ගෙනයන්න උත්සාහ කරල අවවාද දී තිබෙනවා. නමුත් ඒවා අහන්නේ නැතිව බාල හා ලෝල ගති නිසා ව්‍යසනයට පත් වූවොත් ඒ අයටත් කරන්නට නැති දෙයක් නැති වෙනවා. පිහිට වෙන්න බැරි වෙනවා. සත්පුරුෂ ජීවිතයක්, භාවිත හිතක් සහිතව සිහිය පැවැත්වුවහොත් ලෙඩක් දුකක් හැදුන විට උපස්ථානය සඳහා පිරිසක් ඉන්නවා. කරදරයක් වූනත් ආරක්ෂාව සඳහා පිරිස ඉන්නවා. එහෙත් බාල ලෝල ගති නිසා ව්‍යසනයට පත්වුවහොත් කිසිකෙනෙක් නැතිවී යනවා. පැවිදි අයටත් එහෙමයි. ගෙදර වුවත් ඒ වගේමයි. බාල ලෝල ගති නිසා ස්වාමියා විපතට පත් වූ විට ස්වාමි දියණියට දරුවන්ට කරන්න දෙයක් නැති වෙනවා. අත්හැර දැමීමට සිදුවෙනවා. ස්වාමි දියණියගේ බාල ලෝල ගති නිසා වුවත් ස්වාමියාට හා දරුවන්ට කරන්න දෙයක් නැති වෙනවා. බාල ලෝල ගති නිසා දරුවන් ව්‍යසනයට පත් වුවහොත් දෙමව්පියන්ටත් කරන්න දෙයක් නැතිවෙනවා. මේ බාල ලෝල ගති නිසා බොහෝ දෙනෙක් අඩු ආයුෂයෙන් මරණයට පත්වෙනවා. සමහරු ජීවිත නැති කර ගන්නවා. අපි ඒ ස්වභාවයට පත් විය යුතු නැහැ.

‘ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරට සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ ගොවරෙ භික්ඛවෙ වරට සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ න ලව්ජනි මාරො සකාරං න ලව්ජනි මාරො ආරමමණං’

මහණෙනි, අගෝචර වූ මෙරමාසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්න එපා. (ශාස්තෘන් වහන්සේගේ මාර්ගයෙන් පරිභාහිර වූ) අගෝචර විෂයෙහි හැසිරීම මරු හා සමග ජීවත්වීමක් වගෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දන්වා සිටි ධර්ම මාර්ගය අනුව, සතර සතිපට්ඨානය මුල් කරගත් සිහිය පිහිටුවන ආකාරයෙන් හැසිරෙන්න. එයින් බැහැරවීම මෙරමාසතු විෂයයි. සතියෙන් පරිභාහිරව හැසිරෙන්න එපා.

අගෝචර වූ මෙරමා සතු විෂයෙන් හැසිරෙන්නවුන් ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස ආදියෙන් අරමුණු ගැනීම, මාරයාට හොඳ අවස්ථාවක්. මෙහිදී රාගයට බැඳෙනවා. ද්වේෂයට හසුවෙනවා. මෝහයට මූලා වෙනවා. මෙය නැවැත්විය හැක්කේ හිත මනාව පුරුදු කිරීමෙන්මයි. නීතියෙන් හෝ දඬුවමෙන් මෙය කිරීම අපහසුයි. සාමාජීය වශයෙන් යහපතක් වුවත් පුද්ගලයෙකු වශයෙන් යහපතක් වන්නේ නැහැ. ඔහු සිතින් අයථා ක්‍රමවලින් තමාම විනාශයට පත්කර ගන්නවා.

මේ පුද්ගලයා වචනයෙන්, ක්‍රියාවෙන් ඒ රාග, දෝෂ, මෝහ කෙලෙස් එළියට දමුවේ නැති වුවත් මනෝ සංවේනනික වශයෙන් රාග, දෝෂ, මෝහයන්ගෙන් පිරුණු කෙනෙක් වූනොත් එය සතර අපායට යනවා. සංසාර ගමන දීර්ඝ වෙනවා. සසර ගමනට බලපවත්වන්නේ හිතයි. එනිසා හිත සකස් කර ගන්නේ නැතිනම් එහිදී ඒ පුද්ගලයා මහත් වූ විනාශයකට පත්වෙනවා. එනිසා ප්‍රධානම දේ තමා විසින් තමා සතු විෂයයෙහි හැසිරීමයි. මෙරමාසතු විෂයයෙහි නොබැස ගන්නට හිත පුරුදු කරන එකයි. එසේ

නැත්නම් මරුවා හොඳ අවස්ථාවක් හොඳ අරමුණක් ලබනවා, මේ පුද්ගලයා නිසා ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය, මනසින් මරුවා අරමුණක් ගන්නවා.

මෙයට සමාන අදහසකුයි ඉදිබූවෙක් උපමා කරගෙන දේශනා කළ කුමමොපම සූත්‍ර දේශනාවෙනුත් පැහැදිලි වන්නේ.

මහණෙනි, මහණ හට අගෝචර වූ මෙරමා සතු විෂය නම් පස්කම් ගුණයයි. ඉටු කැමති, මන වඩන, ප්‍රිය වූ, කාමයේ ඇලුම් කටයුතු, ඇසින් ගත යුතු රූපය (ඉට්ඨා, කන්තා, මනාපා, පිය රූපා, කාමුපසංහිතා, රජනීයා) එමෙන්ම ශබ්දය, ආඝ්‍රාණය, රසය, ස්පර්ශය, ඇසින්, කණෙන්, නාසයෙන්, දිවෙන්, ශරීරයෙන්, මනසින් ගන්නා වූ අරමුණු පිළිබඳව දැන සිටීමයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේසනා කරත්. මහණෙනි, සිය පිය සතු විෂයෙහි හැසිරෙන්න. එවිට මරු අවස්ථාවක් නොලබන්නේය. මරු අරමුණක් නොලබන්නේය. මහණෙනි, පිය සතු විෂය යනු කුමක්ද? සතර සතිපට්ඨානයයි. මේ ශාසනයෙහි මහණ කයෙහි පැවැත්ම අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වීර්ය ඇතිව, මනා නුවණින් යුතුව, සිහිය ඇතිව, සංස්කාර ලෝකයෙහි (කයෙහි) දැඩි ලෝභය, දොම්නස දුරු කරමින් වාසය කෙරේ. මෙසේ විදීමෙහිද, සිත්හිද, දහම්හිද ඒ අනුව බලමින්, කෙලෙස් තවන වීර්ය ඇතිව, මනා දැනුම් ඇතිව, සිහිය ඇතිව, දැඩි ලෝභය, දොම්නස දුරු කොට වෙසේ. මේ කෙලෙස් ගින්නෙන් බැහැර වෙන්නට උත්සාහ කරන හික්කු, හික්කුණි, උපාසක, උපාසිකා නම් වූ සිවු පිරිසටම අගෝචර වූ හා මෙරමා සතු විෂයෙන් බැහැර විය යුතුයි. සම්මුතියේ පැවැත්වූවත් පරමාර්ථ විෂයේ පුරුදු කරන ලද මෙහෙයවීමයි අවශ්‍ය වන්නේ, තිබිය යුතු වන්නේ.

උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවා !

සාධු ! සාධු ! සාධු !

## පුනරුත්ථාපන මණ්ඩලය

පරලෝකපති

ස්ථානීය පෙරේරා පියාණන්

ගරු පෙරේරා මණ්ඩලය හා

ලිඛිතව ප්‍රකාශිත මණ්ඩලය යන

ගුණධර දෙමාපියන්ට මෙම ධර්ම දානමය කුසල බලයෙන් උතුම් වූ  
චතුරායඝී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

සදහම් මාවතෙහි අප මෙහෙයවන සිරි සුදස්සනාරාම සදහම්  
සෙනසුනෙහි ප්‍රධාන අනුශාසක ආචාර්ය ජනරාජ මිහිඟු ස්වාමීන්  
වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ආරාම වාසී ස්වාමීන් වහන්සේලාට කායික හා මානසික  
සුවසත්, උතුම් වූ නිරෝගී සම්පත්තිය ලැබී චතුරායඝී සත්‍ය ධර්මාවබෝධයෙන්  
උතුම් වූ නිවන් අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමින් මෙම ග්‍රන්ථය ඔබ වෙත  
පූජා කරනු ලබන්නේ,

උපාලි ප්‍රකාශන මහත්මා

සබ්බා පෙරේරා මහත්මිය

චන්ද්‍ර ප්‍රකාශන පුතා

රාජගිරිය.

## පුණ්‍යානුමෝදනාව

දික්වැල්ල, පොල්ගහමුල්ලේ පදිංචි ව සිට නැසිගිය සී.එන්. කුලතුංග පියාණන්, සෝමා ජයවික්‍රම මෑණියන් සහ සී.ජේ. කුලතුංග මුත්තණුවන් ඇතුළු අප නමින් මිය පරලොව ගිය සියළුම ඥාති හිත මිත්‍රාදීන් සහ ගුරුවරුන්ටත් උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිස.

සුදස්සනාරාමාධිපති පූජනීය ආචාර්ය මරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වමීන් වහන්සේලාට කායික මානසික සුවයත්, පහත්තාවූ බෝධියකින් උතුම් වූ වතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කිරීම.

හදිශා මධුශානි දියණියටත්, දුමින්ද අසේල පුත්‍රණුවන්ටත්, තිස්ස පෙරේරා ඇතුළු පවුලේ සැම කායික සහ මානසිකව සුවපත් වේවා! ඔවුන්ගේ දිවිමග යහපත් වේවා! නිවන් මග දොරටු ඇරේවා!

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන ඔබ සැමටත්, ඥාති හිත මිත්‍රාදීන්, ගුරු දෙමව්පියන් සැමටත්, ධර්ම ග්‍රන්ථය මුද්‍රණයේදී සහයෝගය දුන් සැමටත් කායික මානසික දුක් දොම්නස් දුරුවී උතුම් වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ වේවා! ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ සරෝජා කුලතුංග විසිනි.

- පුණ්‍යානුමෝදනාව -

බන්තරමුල්ල සිට සුදුසුම අරමෙන් කුඩා වන පුණ්‍ය ආකාරය ඉස්සෙස් ධර්මික කණිමිත්ත වනමනේ ඇතුළු සියලුම කණිමිත්ත වනමනේලාටත් හිදුන් නිරෝජි සුමය් නා චිට් නිවණන් වරම දුන්මය කුසල බලයෙන් වතුරාර්ය සත්‍ය වරම අවබෝධයක් සැලසෙමුයි ඉහල.

මෙම වරම ග්‍රන්ථයේ දියනනියේ ගොනා ආයුතු ආරණ බන්තරමුල්ලියානේ ඉන්ද්‍රිය පුණ්‍යම වලින්ද පුණ්‍යම, අසන්නා ඉතරේන් දියනියෙන්, හෙහුලි කුඩා දියනියෙන් මහලියෙහි රොහණ දියනිය සහ කුණර ඉන්ද්‍රියය සහ පුණ්‍යම වලින්ද ගුණිකුණ මහලියෙන් රෝමන් දියනිය සහ මෙම දියනිය මහලියෙන් මෙහෙයවන මෙම දුකේ කුසලයෙන් අනුනන්ද නිරෝජි සුමය්, මහසුභ දුමය් හොඳවුව සැලසෙමුයි පුර්විකා ආරම.